

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземних мов

Кафедра перекладу та слов'янської філології

“допущено до захисту”

Завідувач кафедри

_____ Дудніков М.О.

Реєстраційний номер №

“ “ 2022р.

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ
РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота студентки

Групи ЗАМм-17

Ступінь вищої освіти: Магістр

Спеціальності 014.021 Середня освіта

(Англійська мова і література)

Самофалової Ольги Андріївни

Керівник: к. пед. наук, доцент

Мацепура Л. Л

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____

Голова ЕК _____

Члени ЕК _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	7
1.1 Загальна характеристика інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови.....	7
1.2 Обґрунтування поняття про комунікативні навички та вміння у психолого-педагогічній літературі.....	14
1.3 Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції учнів.....	21
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2 ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ.....	29
2.1 Організація комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.....	29
2.2. Комплекс методів та прийомів з формування комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.....	44
2.3. Розробка планів-конспектів уроків за темами: “Food” “Ukraine” для 7-го класу, а також “Travellers’ Tales” для 8-го класу щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь за допомогою інтерактивних форм навчання.....	50
Висновки до розділу 2.....	74
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76

ВСТУП

Сучасне суспільство переходить на новий рівень розвитку і все більше потребує активної творчої особистості, здатної мислити, розмірковувати, діяти відповідно до поставлених цілей, реалізовувати свої задуми, оцінювати результати своєї діяльності. Процеси глобалізації та інформатизації мають прямий вплив на зміни в суспільстві. Відбувається багатоаспектне зближення народів та країн, складається єдиний, взаємозалежний, мультикультурний світ. Виникає необхідність ефективної комунікації, успішної культурної адаптації, співіснування як у реальному, і у віртуальному світі.

Система освіти також не стоїть на місці, ведуться інтенсивні пошуки ефективних технологій, методів та форм організації навчання, прийомів та засобів пізнавальної діяльності, головна мета яких – створити умови для досягнення більш ефективного рівня навчальної діяльності учнів, розвитку інтелекту кожного учня та його готовності у майбутньому до творчої самореалізації. Відповідно змінюються вимоги до середньої освіти, зокрема й до вивчення іноземних мов, метою якого має стати забезпечення здатності та готовності школярів до участі у міжкультурній комунікації.

Для сучасного суспільства характерною рисою є безперервна освіта, у тому числі мовна, яка розуміється як процес, що забезпечує постійне вдосконалення комунікативної компетенції однією або кількома мовами, затребуваними людиною як засіб спілкування. Мета такої безперервної освіти – розвивати в людини здатність адаптуватися до перетворень, що відбуваються в економічних, соціальних, культурних та інших сферах життя. Розширюється інформаційний простір, розвивається міжнародне співробітництво, у зв'язку з цим опанування іноземних мов у процесі безперервної мовної освіти стає актуальним як ніколи.

Актуальність дослідження. Модернізація сучасного суспільства потребує вдосконалення процесу освітньої діяльності та впровадження

нових технологій. На сьогоднішній день процес навчання повинен включати нові прийоми, пов'язані з розвитком життєдіяльності людей, нові підходи і нові методики навчання для формування та розвитку особистості.

Модернізація у сфері освіти України зачіпає організацію навчального процесу у загальноосвітніх навчальних закладах. Самореалізація та розвиток учнів є одним із пріоритетних завдань удосконалення освіти. Самореалізацію учнів можна досягти за допомогою різних способів і засобів. Велика увага приділяється інтерактивному підходу. Завдяки використанню інтерактивних методів досягається активна командна діяльність учнів. У результаті постійної взаємодії, отже, і спілкування, відбувається самореалізація учнів у процесі навчальної діяльності.

Актуальність використання інтерактивного підходу у процесі навчання полягає у потребі вдосконалення системи освіти, підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови, запровадження нових ефективних прийомів у навчанні.

Об'єктом дослідження є використання інтерактивних технологій при вивченні англійської мови.

Предмет дослідження – інтерактивні методи навчання для розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.

Метою дослідження є вивчення особливостей використання інтерактивних методів навчання для розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.

Для досягнення мети дослідження було поставлено такі **завдання**:

- визначити характеристику інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови;
- провести теоретичний аналіз поняття про комунікативні навички у психолого-педагогічній літературі;
- розглянути інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції учнів;

- розробити плани-конспекти уроків щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі;
- визначити комплекс методів та прийомів з формування комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі;
- проаналізувати результати роботи з формування комунікативних навичок за допомогою інтерактивних форм навчання.

Методи дослідження: теоретичний аналіз методичної, педагогічної та психологічної літератури, вивчення відповідних посібників, монографій, статей, проведення соціологічних методів (анкетування, бесіди, спостереження) – для виявлення й подальшого аналізу роботи з учнями середньої школи для розвитку комунікативної навички.

Застосуванню інтерактивних технологій у навчальному процесі середньої школи присвячені наукові роботи О. М. Глотова, С. О. Гончарова, Л. К. Пироженко, О. М. Пометун, Г. О. П'ятакової. До проблеми активізації професійної підготовки майбутніх учителів звертаються українські науковці (Бех І. В., Богущ А. О., Євтух М. В., Зязюн І. В., Нечаєв М. М., Ничкало Н. К., Сухомлинська О. О. та ін.), які наголошують на необхідності перебудови традиційних способів організації навчально-виховного процесу школи і пропонують застосування активних методів навчання, що передбачають створення ситуацій, що максимально наближені до майбутньої професійної діяльності

Теоретичне значення роботи полягає у обґрунтуванні дослідження інтерактивних методів навчання, які необхідно використовувати для розвитку комунікативних навичок та вмінь учнів середньої школи.

Практичне значення дослідження полягає у розробці уроків, які включають інтерактивні методи навчання для розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИКІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1 Загальна характеристика інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови

Інтерактивний підхід у навчанні є досить новим засобом удосконалення освіти. Мета інтерактивного підходу - створення умов комфортного навчання, що сприяє активній взаємодії учнів. На сьогоднішній день застосування інтерактивного підходу у процесі навчання свідчить про інноваційну діяльність вчителя. Інтерактивне навчання має на меті навчання, занурене у спілкування, але не замінене ним. Однією з головних цілей інтерактивного навчання є цілковитий розвиток учнів, формування особистості, здатної до самостійної розумової та пізнавальної діяльності.

Завдання вчителя, який використовує у своїй діяльності інтерактивний підхід, полягає у забезпеченні розвитку освітньої діяльності учнів. В організованій діяльності учні самі прагнуть пізнання. Результатом діяльності учнів є якісне засвоєння знань.

В основі поняття «інтерактивний» лежить англійське «interact» («inter» - «між», «взаємний», «act» - «діяти», «дія»), що означає перебувати у взаємодії один з одним.

Відповідно до визначення І.С. Яцика, «інтерактивне навчання» - це навчання, засноване на прямій взаємодії учнів з навчальним оточенням, з метою здобуття нового досвіду [23, с. 114].

З погляду О.М. Пометун, «інтерактивне навчання» — це спосіб пізнання, що базується на діалогових формах взаємодії учасників освітнього процесу, під час якого у них формуються навички спільної діяльності. Цей

підхід побудований на принципі «всі навчають кожного і кожен навчає всіх [15, с. 7].

Л.В. Пироженко дає таке визначення «інтерактивне навчання» – це спосіб пізнання, що здійснюється у формах спільної діяльності учнів: всі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії один одного та свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва щодо вирішення проблем [18, с. 192].

Виходячи з наведених визначень, можна сказати, що інтерактивне навчання ґрунтується на взаємодії, комунікації. Для надання повної характеристики інтерактивного навчання необхідно розкрити термін «інтерактивна взаємодія».

Відповідно до визначення О.П. Мокрогуз, «інтерактивна педагогічна взаємодія» - це посилена цілеспрямована діяльність педагога та учнів з організації взаємодії між собою з метою розвитку [12, с. 72].

На думку О.П. Остапчук, інтерактивна взаємодія розвиває активність учнів, створює умови для конкуренції, а також для кооперації зусиль. У процесі взаємодії висловлювання одного учня викликає реакцію інших учнів [15, с. 9].

Інтерактивна взаємодія відіграє важливу роль у процесі навчання. По-перше, спостерігається підвищення інтелектуальної активності суб'єктів освітнього процесу. По-друге, створюються умови для конкуренції та об'єднання зусиль. Важливо, що й психологічний чинник: висловлювання партнерів викликають в кожного учня свої ідеї та протиріччя в рамках представленого питання, що перетворюється на обговорення.

У ході інтерактивної взаємодії учнів та педагога виникає інтерактивний процес. Визначення, запропоноване О. М. Пошетун, повністю відображає суть цього явища. «Інтерактивний процес» – це процес цілеспрямованої взаємодії учасників педагогічного процесу. В основі цієї взаємодії лежить особистий досвід кожного учня. Інтерактивний процес

характеризується високою інтенсивністю комунікації, спілкування, обміном діяльності, зміною та різноманітністю видів діяльності, процесуальністю, цілеспрямованою рефлексією учасниками своєї діяльності та взаємодії [17, с. 135].

Розкриваючи суть інтерактивного підходу, важливо визначити ті методи, які використовуються в рамках інтерактивного навчання.

За визначенням О. Р. Пишко, «інтерактивні методи навчання» - це взаємопов'язана спільна діяльність учнів та вчителя, при якій всі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії один одного і свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу співробітництва щодо спільного вирішення проблем [19].

З дослідження Н.М. Бібік, методи інтерактивного навчання є системою педагогічних засобів, вкладених у забезпечення навчального процесу, і навіть умов самостійного отримання та засвоєння нових знань, отриманих у процесі навчального взаємодії [3, с. 15].

Згідно з дослідженням Ю.О. Мальованого, інтерактивні методи навчання є певною системою організованої взаємодії між педагогом і учнями у формі активного навчання, що забезпечує постійне спілкування, яке дозволяє учням стикатися з різними ситуаціями і завдяки цьому отримувати та накопичувати досвід [11, с. 9].

В основу інтерактивних методів покладено орієнтацію на більш широку взаємодію учнів не тільки з викладачем, а й один з одним, а також підвищення активності учнів у процесі навчання [21, с. 5].

Виходячи з поданих визначень, можна зробити такі висновки:

- інтерактивний підхід передбачає взаємодію учнів у рамках освітнього процесу;
- учні постійно залучені до активної діяльності, що забезпечує досягнення високих результатів.

Інтерактивний підхід спрямовано на розвиток освітнього процесу. Пріоритетними завданнями інтерактивного навчання є:

- розвиток мовленнєвих умінь учнів;
- підвищення інтересу до предмета, що вивчається;
- якісне засвоєння навчального матеріалу;
- організація самостійної роботи учнів у вирішенні поставлених завдань;
- формування власної думки;
- вміння відстоювати свою точку зору;
- вміння працювати у колективі, шанобливо ставитися до всіх учасників навчального процесу.

Таким чином, інтерактивний підхід можна визначити як спеціальну форму організації пізнавальної та комунікативної діяльності, у якій учні виявляються як залученими у процес пізнання, так і мають можливість рефлексувати те, що вони знають і думають [37].

Вивчення та аналіз літературних джерел дозволяє описати сутність інтерактивного навчання. Інтерактивний підхід у навчанні забезпечує взаємодію суб'єктів, а також створює всі умови для спілкування у рамках освітнього процесу. Основним джерелом навчального пізнання є життєвий досвід учнів. У процесі навчання учні діляться досвідом, обмінюються знаннями, думками, вирішеннями завдань [32, с. 121].

Роль педагога в даному підході зводиться до мінімуму і полягає в організації спільної діяльності учнів, завдяки чому учні вносять індивідуальність у навчальний процес.

Інтерактивний підхід створює сприятливі умови на вирішення творчих завдань, і навіть сприяє розвитку різнобічного мислення. Учні висловлюють свою думку і вчаться відстоювати свою думку. У ході інтерактивного навчання можуть виникати суперечності, при цьому учні навчаються взаємодіяти один з одним. Весь процес навчання, що базується на інтерактивному підході, характеризується активністю учнів протягом усього

уроку. Учні швидше сприймають та засвоюють отриману інформацію. У результаті інтерактивного навчання всі учні рівні між собою [31, с. 211].

Загалом основна ідея інтерактивного підходу спрямована на вироблення та розвиток умінь говоріння, забезпечення спільної діяльності та підвищення мотивації учнів.

Інтерактивні форми навчання сприяють ефективному засвоєнню навчального матеріалу. Інтерактивний підхід вважається найбільш дієвим під час вивчення англійської мови. Він сприяє зниженню труднощів, що виникають у процесі навчання. Саме тому більшість учених та педагогів схильні припускати, що зростає необхідність використання інтерактивних форм у навчанні.

Використання інтерактивних форм забезпечує великий запас часу на мовну практику кожного учня. Таким чином, матеріал засвоюється швидше та ефективніше. Можна припустити, що такі знання запам'ятовуються набагато міцніше.

Для забезпечення ефективної організації навчального процесу в рамках інтерактивного підходу потрібне дотримання деяких умов. Між педагогом та учнями мають бути доброзичливі та поважні стосунки. Усі учасники навчального процесу повинні дотримуватися демократичного стилю поведінки. У процесі навчання головну роль відіграє співробітництво як між педагогом і учнями, так і комунікація між учнями. У результаті вирішення поставлених завдань учням необхідно використовувати свій особистий педагогічний досвід, наводити власні приклади, відстоювати свою думку [39, с. 20].

Інтерактивний підхід включає різноманітність форм подання інформації, а також відома різноманітність форм діяльності учнів у процесі інтерактивного навчання.

Інтерактивний підхід розвиває мотивацію учнів. Важливим є те що, що розвивається взаємна мотивація учнів. Інтерактивні форми навчання покликані забезпечити розвиток комунікативних умінь, і навіть розвиток

творчих здібностей учнів. Розвивається вміння працювати у колективі, забезпечується взаємоповага всіх учасників освітнього процесу.

Застосування інтерактивних методів навчання вимагає від педагога прояву творчості у процесі організації навчальної діяльності.

Вчитель, вибираючи ті чи інші форми інтерактивного навчання, повинен враховувати особливості учнів, а також доречність їх проведення [43, с. 14].

У педагогіці відомі різні класифікації методів навчання. На сьогоднішній день найбільший інтерес становить класифікацію визначальної ролі педагога та учнів у навчальному процесі. Виходячи з цієї властивості, виділяють: пасивні, активні та інтерактивні способи. Невипадково ця характеристика викликає найбільший інтерес. Порівняно недавно інтерактивні методи стали виділяти окрему групу. Слід зазначити, деякі вчені нині ставлять знак рівності між інтерактивними і активними методами навчання.

Аналіз педагогічної літератури дозволяє визначити відмінні риси активних та інтерактивних методів. Для повного розкриття відмітних ознак порівняємо активне та інтерактивне навчання за такими критеріями:

- позиція педагога та учнів;
- організація комунікації у навчальному процесі;
- ціль;
- методи навчання;
- основні принципи підходу.

Активне навчання розглядає учнів у ролі суб'єктів навчальної діяльності. У ході уроку учні входять у спілкування з викладачем, беруть активну участь у пізнавальному процесі, виконуючи поставлені завдання. Активне навчання спрямовано на формування в учнів здібності до адаптації групи, умінні формулювати й чітко викладати свої думки та ідеї. Учні повинні вміти керувати своєю діяльністю у рамках навчального процесу [47, с. 7].

Активне навчання передбачає використання таких методів, у яких діяльність учнів носить продуктивний, творчий та пошуковий характер. Активні способи навчання вимагають активізації мислення учнів. Учні повинні брати активну участь протягом усього уроку. Від учнів вимагається самостійне вироблення та пошук вирішення поставлених завдань.

Активні методи навчання можуть бути представлені в наступних групах:

- дискусійні;
- ігрові;
- тренінгові;
- рейтингові.

Активні методи навчання давно відомі у педагогіці. Родоначальниками цього способу є Я. А. Коменський, Ж. Руссо, Г. Гегель. Сьогодні розвиток методів навчання призводить до вдосконалення освітньої діяльності. Інтерактивний підхід вважається вдосконаленням активних методів навчання, оскільки має особистісно-орієнтовану спрямованість.

Інтерактивне навчання передбачає взаємодію учнів з учителем. Здебільшого це взаємодія між самими учнями.

Інтерактивне навчання передбачає взаємодію учнів із навчальним оточенням, що сприяє отриманню знань. Інтерактивне навчання побудоване на психологічних особливостях людських взаємин. Взаємодія учасників є ключовою вимогою до інтерактивного навчання. Навчання передбачає спільну діяльність учнів [58, с. 63].

Роль педагога у інтерактивному навчанні зводиться до виконання організаторських функцій. Вчитель створює умови для реалізації навчальної взаємодії між учнями.

Інтерактивні методи навчання полягають у взаємодії. Роль вчителя у інтерактивному підході змінюється активністю учнів. Інтерактивні методи підвищують інтерес до навчання. Інтерес досягається завдяки взаємодії під

час освітнього процесу. Самостійність учнів розвивається у процесі пошуку рішень на поставлені завдання [53, с. 16].

Завдання інтерактивних методів навчання спрямовані на розвиток навичок самостійного пошуку інформації. Учні мають можливість аналізувати отриману інформацію та обмінюватися результатами отриманих рішень. Інтерактивні методи мають найбільший спектр можливостей. Дані методи дозволяють учням у межах процесу взаємодіяти один з одним. Інтерактивні методи вчать працювати як самостійно, а й у команді. Учні вчаться поважати один одного.

1.2 Обґрунтування поняття про комунікативні навички та вміння у психолого-педагогічній літературі

Питання успішному розвитку підростаючого покоління та її найкращої адаптації до постійно змінюваних умов життя у науці диктується, передусім, збільшеними вимогами до шкільної та позашкільної освіти, де особливого значення набуває формування в учнів навичок позитивної взаємодії з оточуючими, як запоруки їхнього благополучного розвитку. Сучасні вимоги до виховання школяра, що адаптується до соціуму, комунікабельної людини активізували завдання оволодіння підлітками комунікативними навичками. У зв'язку з цим зросло увагу до проблеми оптимізації міжособистісних відносин та досягнення взаєморозуміння у процесі спілкування у підлітковому віці.

Комунікативна діяльність у підлітковому віці або у школярів середніх класів є провідною, відсутність комунікативних навичок суттєво ускладнює внутрішнє розкриття підлітка та реалізацію його у навчанні, середовищі однолітків та соціумі в цілому, призводить до неконструктивного спілкування підлітка та появи відхилень у його соціалізації. Але існує можливість корекції вже вироблених комунікативних умінь, тому актуальною стає соціально-педагогічна робота з формування

комунікативних навичок у підлітків, оскільки особливості цього віку дозволяють розраховувати на високу ефективність у навчальній діяльності [55, с. 10].

Вивчення цієї проблеми дозволить, безсумнівно, краще зрозуміти механізми впливу соціального педагога на розвиток та формування комунікативних навичок у підлітків, а також своєчасно створити умови для найбільш ефективної діяльності щодо запобігання будь-яким порушенням. Разом з тим, незважаючи на те, що у вітчизняній та зарубіжній літературі досить докладно розглянуто особливості розвитку комунікації у різні вікові періоди, слабо вивченим, але значущим залишається питання щодо конкретної соціально-педагогічної роботи з формування комунікативних навичок у підлітків або школярів середньої школи.

Аналіз педагогічних досліджень показує, що у педагогічній практиці проблема формування комунікативних умінь підлітків вивчена мало, що призводить до відсутності системи цілеспрямованого та різнобічного формування необхідних навичок.

Відповідно до поглядів відомих психологів (Виготського Л. С., Леонтьєва А. Н., Лісіної М. І., Рубінштейн С. Л. та ін.), спілкування, як правило, виступає як одна з основних умов розвитку дитини, найважливішого фактора формування її особистості, нарешті, провідного виду людської діяльності, спрямованого на пізнання та оцінку самого себе за допомогою інших людей у будь-якому віці.

Спілкування – складний процес взаємодії для людей, що полягає в обміні інформацією, а також у сприйнятті та розумінні партнерами один одного. Спілкування виконує ряд функцій у житті людини: соціальні (організація спільної діяльності; управління поведінкою та діяльністю; контроль) та психологічні функції (забезпечення психологічного комфорту особистості; задоволення потреб у спілкуванні; функція самоствердження) [35, с. 14].

Принциповий підхід до вирішення проблеми розвитку комунікативних навичок, формування комунікативної компетентності представлений у працях Л. С. Виготського, який розглядав спілкування як головну умову особистісного розвитку та виховання дітей. Комунікативна компетентність – знання і правила спілкування, володіння певною технологією. Маючи певний рівень комунікативної компетентності, особистість стає персоніфікованим суб'єктом спілкування [41, с. 76].

Комунікативні навички – це навички спілкування, вміння слухати, висловлювати свою точку зору, приходити до компромісного рішення, аргументувати та відстоювати свою позицію.

У психолого-педагогічній літературі використовуються, головним чином, терміни «комунікативні вміння» та (або) «комунікативні навички», які спеціально розмежовуються лише у певних контекстах, а переважно використовують як синонімічні. Під комунікативними вміннями, з одного боку, розуміють вміння, пов'язані з правильним вибудовуванням своєї поведінки, розумінням психології людини: вміння вибрати потрібну інтонацію, жести, вміння розумітися на інших людях, співпереживати співрозмовнику, поставити себе на його місце, передбачити реакцію співрозмовника, вибирати стосовно кожного із співрозмовників найбільш правильний спосіб звернення [9, с. 4].

Комунікативна компетентність сприймається як характеристика особистості дитини, як передумови розвитку інтелектуальних здібностей, освоєння різних видів діяльності. Деякі автори до комунікативних навичок відносять такі, які необхідні людині для адекватного вираження своєї думки чи розуміння чужого.

Навички відрізняються від умінь рівнем їх автоматизації та включенням свідомості. Уміння припускають свідомий контроль за діяльністю, а навички виникають та функціонують як автоматизований спосіб виконання дії.

Автоматизація навичок відбувається поступово у процесі виконання вправ. Процес формування будь-якої навички має загальні ознаки:

- а) об'єднання багатьох елементарних рухів у єдине ціле;
- б) поступове усунення зайвих рухів та зменшення напруженості;
- в) перенесення уваги із процесу на результат праці;
- г) формування ритму виконання дій, завдяки якому можна тривалий час працювати без втоми;
- д) придбання широких можливостей довільно змінювати темпи роботи, усвідомлено прискорювати чи уповільнювати дії [35, с. 13].

Основна роль навичок полягає у звільненні свідомості від контролю за виконанням прийомів дії та перемиканні його на цілі та умови дії.

Вирізняють такі етапи цього процесу:

- а) ознайомлювальний (попередній), що характеризується осмисленням дій та ознайомленням з прийомами їх виконання;
- б) підготовчий (аналітичний) – оволодіння окремими елементами дій;
- в) стандартизований (синтетичний) – об'єднання окремих елементів дій в одне ціле, що характеризується підвищенням якості діяльності та усунення зайвих рухів;
- г) варіативний (автоматизований) - увага перемикається з процесу на результат праці, що дозволяє пластично пристосовуватися до ситуацій, довільно регулювати на виконання дій [4, с. 20].

Отже, закріплення навичок є послідовним та тривалим процесом. Він починається з поелементного осмислення системи дій та завершується їх автоматизацією.

Проаналізувавши визначення феномену «навички» та «уміння», можна зробити висновок, що навичка має дуже багато спільного з умінням, але все ж таки це самостійний парадокс. Уміння – це здатність людини керувати процесом комунікації в умовах вирішення комунікативних завдань, яким притаманні такі властивості, як цілеспрямованість, динамічність, продуктивність, інтегрованість, ієрархічність. А навичкою необхідно

вважати здатність виконувати самостійні дії у системі комунікативної діяльності, що стала умовою провадження процесу комунікації завдяки таким якостям, як автоматичність, гнучкість, стійкість, відносна складність [20, с. 28].

Актуальним є саме поняття «навичка», адже саме навички, зокрема, комунікативні, є предметом дослідження. Питання про навички в широкому розумінні цього слова є питанням співвіднесення свідомості та автоматизму у поведінці людини - їх полярності, взаємозв'язку та взаємопереході.

Комунікативні навички є індивідуально-психологічними властивостями дитини, що забезпечують їй умови для особистісного розвитку, соціальної адаптації, самостійної інформаційної, перцептивної, інтерактивної діяльності на основі суб'єктно-суб'єктних відносин. На думку Ф. Ц. Бацевича, під комунікативними вміннями слід розуміти вміння, пов'язані з правильним вибудовуванням поведінки індивідом, знання про спілкування в різноманітних умовах з різними людьми, усвідомлення вербальних та невербальних засобів спілкування, інтонації співбрововника та вміння поєднати вищеперелічене у кожному конкретному випадку [1, с. 124].

Комунікативні навички включають: навички зовнішнього і внутрішнього оформлення висловлювань (говоріння – слухання); навички розуміння зверненої до індивіда мови.

Багаторазове виконання дій, спрямованих на автоматизацію у різних видах мовної діяльності та спілкуванні характеризують процес оволодіння комунікативними навичками (навичками ефективного спілкування). Вони представлені вмінням домовлятися, наполягати на своїх правах, підтримкою розмови, легкістю встановлення контакту.

Комунікативні навички розуміються як індивідуально-психологічні особливості особистості, що забезпечують ефективну взаємодію та адекватне порозуміння між людьми у процесі спілкування чи виконання спільної діяльності. На думку авторів, комунікативні навички дозволяють

успішно вступати в контакт із іншими людьми, здійснювати комунікативну, організаторську, педагогічну та інші види діяльності [14, с. 35].

Таким чином, комунікативні навички – це автоматизовані дії, що визначають успішність сприйняття партнера з комунікації, розуміння об'єктивного світу та відповідного впливу на нього в процесі комунікативної діяльності. Також це комплекс дій, який базується на теоретичній та практичній підготовленості та дає можливість творчо використовувати комунікативні знання для відображення та перетворення дійсності; комунікативні навички – доведені до автоматизму комунікативні дії; комунікативний характер - основні якості, властивості особистості, що виявляються в характерній для неї активності в комунікативній діяльності та стосунки до навколишнього світу, до інших людей, до себе. А також хотілось би зазначити, що поняття комунікативні вміння – це відтворення прямої та непрямої взаємодії, уміння правильно, чітко та професійно висловлювати свої думки й відповідно вміти правильно сприймати інформацію від співрозмовника, вміло вести бесіду, підтримувати діалог у спілкуванні.

За даними досліджень, всі комунікативні вміння можна умовно розбити на ряд блоків:

- вміння надавати та приймати знаки уваги (компліменти);
- уміння реагувати на справедливу та несправедливу критику;
- вміння реагувати на провокуючу поведінку з боку співрозмовника;
- вміння звертатися з проханням;
- вміння відповідати відмовою на чуже прохання, сказати «ні»;
- вміння надавати співчуття, підтримку;
- уміння приймати співчуття та підтримку з боку інших людей;
- вміння вступати в контакт з іншими людьми, контактність;
- вміння реагувати на спробу вступити в контакт.

Формування комунікативних навичок у підлітків актуальне, оскільки ступінь сформованості даних умінь впливає на результативність навчання дітей, процес їх самореалізації, життєвого самовизначення і соціалізацію

загалом. Тому комунікативний розвиток має розглядатися у загальному контексті соціалізації підлітка у плані врахування особливостей спілкування з дорослими, однолітками, обліку особливостей загальної ситуації соціального розвитку тощо.

Дослідження основних труднощів спілкування у школярів середньої школи виявило, що найчастіше порушення у міжособистісних відносинах викликані відсутністю комунікативних навичок. Це зумовлює основні напрями соціально-педагогічної діяльності із підлітками з формування комунікативних навичок.

Технологія соціально-педагогічної діяльності з підлітками щодо формування комунікативних навичок передбачає виділення у діяльності трьох складових:

- діагностику індивідуальних особливостей учнів (психологічна складова);
- навчання учнів технології спілкування (освітня складова);
- роботу з іншими суб'єктами діяльності з надання соціально-педагогічної допомоги учням у процесі самовизначення (посередницька складова).

Отже, соціально-педагогічна діяльність з учнями щодо формування комунікативних навичок здійснюється у три етапи [21, с. 5]:

1) психо-діагностичний (соціальний педагог проводить діагностичне дослідження з метою вивчення індивідуально-психологічних особливостей розвитку особистості підлітків);

2) психолого-педагогічний (соціальний педагог організовує та бере участь у проведенні заходів, що формують комунікативні вміння, відповідно до наміченого плану, який має бути орієнтований на вироблення у підлітків системи особистісних ресурсів);

3) корекційна робота (ґрунтується на діагностиці труднощів спілкування та їх усунення).

Отже, комунікативні навички – це здатність людини взаємодіяти з іншими людьми, адекватно інтерпретуючи отримувану інформацію, а також правильно її передаючи.

1.3 Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції учнів

Відповідно до державних стандартів середньої освіти, однією з найважливіших компетенцій, якою необхідно володіти школяру, є здатність здійснювати ділову комунікацію в усній та письмовій формах державною та іноземною мовою [6, с. 12]. Комунікативні компетенції включають володіння іноземною мовою, навички спілкування з людьми, навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями. Учень повинен уміти говорити про себе, написати листа, заяву, заповнити анкету, поставити запитання, вести дискусію. Щоб допомогти школярам набути цих компетенцій, програма освоєння іноземної мови будується з урахуванням принципу комунікативної спрямованості, що передбачає використання творчих завдань, сучасних інтерактивних методів навчання для розвитку умінь спонтанно реагувати у процесі комунікації.

На відміну від традиційних форм роботи, сучасна освіта середньої школи будується не на репродуктивній методиці, згідно з якою на практичних заняттях відтворюють вивчені на лекції теоретичні питання, а на діяльнісно-орієнтованому навчанні, де абстрактні знання закріплюються в пам'яті завдяки серії практичних завдань. Оцінювання освоєння компетенцій також зазнає відповідних змін [36, с. 44].

У процесі оволодіння необхідними комунікативними компетенціями виникає потреба у нових педагогічних технологіях, які будуть спрямовані на розвиток внутрішньої мотивації учня, прагнення самоосвіти, особистісного зростання. У зв'язку з цим дедалі більшої важливості набувають інтерактивні методи навчання.

Інтерактивне навчання - навчання, побудоване на взаємодії учня з навчальним середовищем [5, с. 55]. Учень стає повноправним учасником навчального процесу, його досвід є основним джерелом навчального пізнання. Педагог не дає готових знань як раніше, але спонукає учасників до процесу самостійного пошуку. Порівняно з традиційним навчанням, в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія педагога та учня: активність педагога поступається місцем активності учнів, а завданням педагога стає створення умов для їх розвитку.

Ключовим поняттям, що визначає сенс інтерактивних методів, є «взаємодія». Взаємодія сприймається як міжособистісна комунікація між усіма учасниками процесу навчання. У процесі взаємодії всі учасники спільно вирішують поставлену проблему, моделюють ситуацію, діляться інформацією, обмінюються думками. Формування соціальних компетенцій у процесі вивчення іноземної мови засноване на розвитку прагнення взаємодії як способу реалізації самого себе. Формування соціальних компетенцій відбувається в процесі міжособистісної взаємодії [10, с. 17].

До інтерактивних методів належать: дискусія, кластер, кейс-технологія, навчальні ігри, рольова гра, метод проектів, інтерв'ю, дебати.

Дискусія (лат. *discusso* - дослідження, розгляд, розбір) - це спосіб обговорення і вирішення спірних питань, знаходження правильного рішення шляхом зіставлення різних точок зору. Нині дискусія широко використовується у процесі навчання, оскільки вона стимулює активність учнів, розвиває рефлексивне мислення. Існує багато форм проведення дискусії: «круглий стіл», «форум», «мозковий штурм», «симпозіум», «конференція», «дебати». Усі вони стимулюють пізнавальну активність учнів, розвивають творчі здібності, формують вміння висловлювати свою думку, слухати опонентів, розвивають здатність до критичного мислення. Перед проведенням дискусії необхідний етап підготовки: обговорення проблеми в групах чи в парах, відпрацювання нової лексики, складання діалогів. Під час проведення дискусії учнів можна розділити групи з

розподілом ролей. Учасникам дискусії по черзі надається час для виступу. Після проведення дискусії рекомендується провести аналіз виступу сторін. Використання цього методу дозволяє вдосконалювати навички говоріння та розвивати комунікативну компетенцію.

Кластер – це графічна форма організації інформації, коли виділяються основні смислові одиниці, які фокусуються як схеми з позначенням всіх зв'язків з-поміж них. Метод кластера допомагає ефективніше вводити нову лексику і систематизувати матеріал по словотвору, а також кластер може допомогти при побудові монологічного висловлювання. При використанні кластерної форми робота може бути індивідуальною, груповою або колективною. Може бути використаний як спосіб організації роботи на занятті, так і як домашнє завдання. Така форма розвиває системне мислення, вчить систематизувати, порівнювати, проводити аналогії, виділяти головне.

Кейс-технологія - метод кейсів або метод конкретних ситуацій (метод ситуаційного аналізу) - техніка навчання, що використовує опис реальних ситуацій та постановку конкретних завдань. Мета даного методу - спільними зусиллями групи учнів повинні проаналізувати ситуацію, що виникає в конкретному випадку, сформулювати проблему, запропонувати можливості її вирішення та спільними зусиллями вибрати найкраще з них. Кейси базуються на реальному матеріалі чи наближені до реальної ситуації [2, с. 3].

Розглянемо приклад одного з кейсів, з яким успішно працюють учні: «You are the management staff of a large resort hotel. Lately, you have had a lot of problems. You must discuss these problems with the other managers and then come up with the solutions. The hotel is on an island surrounded by beautiful beaches, coral reefs, and mountains. It seems like the perfect place to have a hotel but... Guests are bored: Guests have complained that there is nothing to do. There are no activities at night. In the day, there are few sports and nothing to see. Complaints about the food: The guests have complained that the food tastes terrible. They also complained that the food is the same every night. Some

vegetarians were very angry because every dinner has meat. There are few guests: Very few people know about the hotel. And the guests who do come say it is too expensive.

Complaints about the staff: Many guests say that the staff are rude and unhelpful. The staff members argue with each other. The hotel is difficult to get to: There are no buses coming from the airport to the hotel. The taxi from the airport to the hotel is very expensive».

У цьому кейсі сформульовано кілька проблем. Залежно від рівня підготовки кожної групи, викладач визначає мінімальну кількість проблем для обговорення. Потім учням пропонується вибрати ті проблеми, які видаються їм найцікавішими. У малих групах обговорюються різні погляди і формується єдиний підхід до проблеми. У результаті група спільними зусиллями обирає оптимальний варіант вирішення проблеми.

Групі пропонується інформація, що базується на реальній ситуації. Недостатньо просто роздати школярам матеріал у друкованому вигляді, необхідно обговорити цю інформацію разом з ними та переконатися, що учні чітко розуміють завдання. На цьому етапі школярі повинні сформулювати та обговорити проблеми, визначені в кейсі. Навчальна група поділяється на міні-групи по 4-6 осіб.

Кожній із міні-груп дається чітко визначене завдання. Учні в міні-групах обговорюють ситуацію та пропонують можливі варіанти вирішення на основі наявних фактів. Кожна з міні-груп готує презентацію, що представляє варіанти вирішення проблеми, потім відбувається обговорення варіантів рішення, запропонованих різними групами, та вибір найбільш прийнятних із них. Метод кейсів сприяє розвитку вміння аналізувати ситуацію, оцінювати альтернативу, вибрати оптимальний варіант та планувати його здійснення. Такі навички будуть потрібні і в майбутній професійній діяльності.

Гра – це навчання у дії. Вона сприяє розвитку уваги, пізнавального інтересу, допомагає створенню сприятливого психологічного клімату на

уроці. Інтерактивна гра – одне із найбільш продуктивних інтерактивних педагогічних методів, створюють оптимальні умови розвитку та самореалізації учасників процесу [22, .с 4]. Для закріплення нових лексичних одиниць та формування навички спонтанного висловлювання можна запропонувати таку гру. Учні пишуть будь-яке слово на папері, наприклад, Italy або Cat. Потім вони просять придумати та записати 3 слова-асоціації. Наприклад, «Italy» - Rome, pizza, sun. «Cat» - dog, lion, pet. Тепер, перерозподіливши написані слова між школярами, викладач просить їх описати «головне» слово, не називаючи слів-асоціацій, що значно ускладнює процес опису.

Для формування навички побудови запитань можна використовувати гру «20 питань», коли один із учнів загадує відому персону, а інші учні намагаються відгадати його ім'я, ставлячи загальні питання. При закріпленні граматичного матеріалу на тему «Умовні речення» може використовуватися гра «Ancient Rome». Кожен учень загадує якийсь рід діяльності, а потім пояснює, що це за професія, використовуючи речення 3 типу: гра дозволяє мотивувати учнів до вивчення мови, усуває комунікативний бар'єр, моделює засоби спільної діяльності мовних партнерів.

Рольові ігри є одним із компонентів інтерактивних методів навчання і розглядаються як різновид навчальних ігор. Рольова гра значною мірою визначає вибір засобів мовлення, сприяє розвитку усної комунікації, дозволяє опанувати навички діалогічної мови в умовах міжособистісного спілкування в різноманітних ситуаціях. До переваг рольових ігор слід віднести їх наближеність до реальних ситуацій спілкування у професійному чи повсякденному житті. У процесі рольової гри формуються відносини співробітництва та партнерства, що важливо не лише для навчання, а й для формування особистості учня. Даний метод дозволяє школярам більш точно і усвідомлено засвоїти специфіку використання вивченого навчального матеріалу в мові. Розглянемо приклад рольової гри: «Співбесіда прийому на роботу». Ця рольова гра готує учнів до труднощів, з якими вони можуть

зіткнутися у реальній ситуації. Як підготовка до гри школярі разом з викладачем складають список запитань, які найчастіше задаються на співбесіді, та обговорюють можливі варіанти відповідей. Where did you see the advert for this post? What is/are... Could you tell me...? Would you be able to ...? Would you mind...? Для підготовлених груп дається домашнє завдання – написати своє резюме. Після того як викладач перевірів завдання, «претендент на робоче місце» надає резюме потенційному «роботодавцю». Одним із варіантів гри є такий розподіл ролей, коли один або два «менеджери для роботи з персоналом» проводять співбесіду з одним або двома кандидатами у групах із 3-4 осіб. Після закінчення гри викладач та учні всіх міні-груп обговорюють поведінку як «менеджерів», так і «претендентів» та вирішують, хто з «претендентів» може отримати роботу і з яких причин [41, с. 77].

Інтерв'ю є формою рольової гри, яка допомагає сформувати необхідні компетенції в рамках комунікативного підходу. Бірюкова О.О. визначає інтерв'ю як ігрову комунікативну вправу, що реалізується у формі діалогу або полілогу на основі певного сюжету в рамках досліджуваної теми, що передбачає розподіл ролей (інтерв'юєр/и та інтерв'ююваний/и) з подальшою самостійною підготовкою до виконання ролі та спрямоване на формування набути мовних навичок, необхідних у ситуації реального спілкування [33, с. 19].

Школярі вчать ставити запитання, спонтанно реагувати на висловлювання співрозмовника, вибирати відповідний стиль спілкування та набувають нового корисного досвіду. Інтерв'ю можна організувати як вид парної роботи, де один учень ставить запитання, а інший відповідає, або один з учнів готує виступ на задану тему, а інші учасники інтерв'ю ставлять запитання на підставі почутого. Після закінчення інтерв'ю викладач разом із школярами аналізує результати роботи, робить необхідні зауваження.

Одним із інтерактивних методів, найбільш спрямованих на розвиток творчих здібностей учнів, є метод проектів. Він дозволяє надати

навчальному процесу реальну практичну спрямованість. Метод проектів — це діяльність учнів, спрямовану рішення дослідницької чи соціально значимої прагматичної проблеми. Даний метод передбачає поєднання індивідуально-творчої та самостійної пізнавально-пошукової роботи учнів [42, с. 7].

Для формування комунікативної компетенції поза мовним оточенням необхідно надати учням можливість вирішувати практичні проблеми [31, с. 10]. Учень втягується у процес планування та виконання дослідницького завдання. Робота над проектом поділяється на кілька етапів:

- 1) вибір теми;
- 2) складання плану роботи та обговорення шляхів збору інформації;
- 3) оформлення та презентація проекту.

Школярам можна запропонувати провести опитування серед однолітків щодо виявлення найбільш популярних сайтів для вивчення іноземних мов, визначити причини їх популярності та запропонувати шляхи їх вдосконалення. На етапі планування учні складають перелік питань, які допоможуть виявити переваги опитуваних. Збір інформації, зазвичай, відбувається поза аудиторії, тому учні самостійно вибирають необхідні мовні засоби. Презентація є індивідуальною або груповою роботою. Цей етап допомагає сформувати навички публічних виступів, що розвивають вміння аргументувати. Метод проектів допомагає формуванню комунікативних навичок, виховує культуру спілкування, формує вміння формулювати свої думки, орієнтуватися в інформаційному просторі, використати сучасні технології, вчить критичному мисленню.

Використання викладачем інтерактивних форм і методів навчання дозволяє учням краще опанувати необхідні навички та вміння, розкрити внутрішнє джерело мотивації, спонукає їх до пізнання та саморозвитку, дозволяє включити в роботу всіх учнів, сформувати комунікативні навички та здатність до співпраці. Крім того, вони допомагають викладачеві створити комфортну творчу обстановку на занятті, сприяють встановленню емоційних

контактів, підвищують самооцінку учнів, розвивають почуття впевненості у своїх силах.

Висновки до розділу 1

У першому розділі ми переглянули види інтерактивних методів навчання щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь у учнів на середньому етапі навчання. Застосуванню інтерактивних технологій у середній школі було присвячено багато наукових праць, завдяки яким зараз вчителі можуть посприяти успішному розвитку підростаючого покоління. Інтерактивне навчання має на меті розвиток особистості до самостійної розумової та пізнавальної діяльності учнів. Також ми ознайомилися з поняттями: комунікативні навички та вміння, визначили види комунікативних вмінь, та засоби їх розвитку. Також ми ознайомилися з формами та методи інтерактивних технологій, за допомогою яких відбувається краще засвоєння навчального матеріалу на уроках англійської мови. Результатом опрацювання розділу є розуміння того що, використання інтерактивних методів можуть допомагати у кращому підборі навчального матеріалу, який можна використовувати при підготовці як до звичайних уроків, так і до відкритих занять.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

2.1 Організація комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі

З початком нового століття у світовій теорії та практиці навчання іноземних мов прийшла велика кількість методів, спрямованих на розвиток комунікативних навичок.

Поруч із перетворенням методів сильно розширювалося саме поняття метод навчання. У наші дні це визначення не має виключно однозначного термінологічного позначення у світі. Таким чином, вітчизняному поняттю метод у сучасній іноземній літературі відповідають поняття, що означають підхід. В методиці викладання англійської мови таке поняття як спосіб означає спеціальні складові системи (метод навчання лексики чи фонетики та ін.), що рідко відповідає терміну прийоми у літературі інших країн.

Позитивний результат навчання та відносини учнів на уроці часто визначається тим, наскільки цікаво викладач проводить урок. Для досягнення необхідної мети мало займатися під час уроків англійської мови виключно імітацією ситуацій. Необхідне додаткове тренування, діяльність, яка спрямована на засвоєння як мовного, так й інформаційного матеріалу, створення конкретних комунікативно-пізнавальних дій. Іншими словами, необхідні завдання, які забезпечують гарантію комунікативного тренування, та збереження «автентичності» (справжності) застосування іноземної мови [59, с. 46].

Методи та прийоми комунікативної методики застосовуються, як правило, у комунікативних іграх, де учні вирішують комунікативно-пізнавальні завдання за допомогою англійської мови.

Таким чином, головне призначення комунікативних ігор - надання учням іншомовного спілкування в ході вирішення певного комунікативного завдання.

Одним із дієвих методів навчання англійської мови, метою якого є розвиток комунікативних навичок та вмінь учнів – комунікативний метод, який організований на основі завдань комунікативного характеру. Теоретично методики комунікативного навчання І.Л. Бім, Є.І. Пасив говорять про такі положення:

- комунікативна спрямованість навчання всіх видів мовної діяльності та засобів мови;
- активізація мовної діяльності учнів;
- індивідуалізація навчання;
- ситуативна організованість процесу навчання;
- інформативність навчального матеріалу.

Наступні положення доповнені іншими особливостями комунікативного навчання, в центрі уваги якого виявляється зміст висловлювання, ключове значення має мовний контекст, удосконалюється як грамотність, так і швидкість висловлювання, у пріоритеті групові форми навчальних завдань, покращується мимовільне запам'ятовування, заохочується особистісний зміст навчального спілкування. у центрі уваги виявляється учень. Наголошується на важливість взаємодії та співпраці учнів, і водночас мовного завдання для організації комунікативного засвоєння мови.

Навчання іноземних мов у реаліях ХХІ століття націлене не тільки на формування навичок та умінь, але воно також безпосередньо орієнтоване на розвиток особистісних якостей учня. Мета розвитку особистості, у свою чергу, знову спонукає освіту звернутися до питання навчання та становлення особистості, намагаючись знайти найбільш ефективний спосіб вирішення актуальних питань у сфері навчання. Незважаючи на очевидні переваги альтернативних навчальних методів, варто звернути увагу на інтерактивні

методи навчання, основа яких полягає у спільній пізнавальній діяльності педагога та учня. Місією педагога в наші дні є практична та прагматична функція, спрямована на мотивацію навчання та комбінування комплексу багатофункціональних загальнонавчальних умінь та дій, щоб навчати самого себе. Зрозуміло, абсолютно будь-яке вміння приходить до учня з підтримкою вчителя. Взаємна діяльність учня та педагога передбачає знання та вміння педагога дозувати та керувати самостійну роботу учня, що зрештою веде до цілепокладання, конструювання навчальної діяльності як фундаменту його особистісного становлення та розвитку [30, с. 74].

Сучасний урок англійської мови – це складний комунікативний процес, головною метою та змістом якого є практика у вирішенні завдань взаємодії між суб'єктами педагогічного процесу, а основним способом досягнення мети та оволодіння змістом служать мотивовані комунікативні завдання різного ступеня складності.

У процесі навчання все спілкування умовно можна поділити на «одностороннє», з переважанням фронтальних форм роботи, коли основне посилення йде від викладача, опитуючи учнів, останній спонукає їх до мовної діяльності, а школярі надають відповідь на поставлене запитання.

Інша форма комунікаційного процесу передбачає більш активну участь та взаємодію учнів один з одним, тому що в даному випадку ми говоримо про колективні та групові форми роботи. Практично всі учні виявляються залученими до процесу навчання, вони мають можливість рефлексувати з приводу наявних знань та ідей. Виключається домінування якогось конкретного учасника навчального процесу чи будь-якої конкретної ідеї. Необхідно, щоб процес протікав у доброзичливій манері та атмосфері взаємопідтримки. Інтерактивне навчання є діалогічною взаємодією, коли учні кооперуються, знаходять рішення складні проблеми, аналізують отриману інформацію на початку.

Командна робота. У цьому випадку учень та вчитель є рівноправними суб'єктами навчання.

Інтерактивне навчання одночасно вирішує декілька завдань:

- розвиває комунікативні вміння та навички, сприяє встановленню емоційних контактів між учнями;

- виконує інформаційне завдання, оскільки забезпечує учнів необхідною інформацією, без якої неможливо реалізовувати спільну діяльність;

- стимулює загальноосвітні вміння та навички (аналіз, синтез, постановка цілей та ін.), тобто забезпечує рішення навчальних та розвиваючих завдань;

- уможлиблює здійснення виховних завдань, оскільки привчає та підковує працювати в команді, прислухатися до чужої думки.

Фундаментальним елементом будь-якого сучасного уроку виступають інтерактивні вправи та завдання, за допомогою яких учні не лише закріплюють раніше вивчений матеріал, а й освоюють новий. І тим не менш, будь-яке заняття починається з мовної зарядки або розігріву («warming up»), де є можливість зафіксувати вивчений матеріал минулого уроку. Наприклад, тема «The Present Perfect» та лексична тема «Food», якнайкраще підійдуть для парної роботи, де учні можуть поцікавитися, що співрозмовник їв на сніданок і чи снідав він взагалі. Далі учні можуть обмінятися партнерами і поставити ті самі запитання. Цю граматичну тему можна пов'язати і з іншим лексичним контекстом, наприклад тема «Travelling».

Таким чином, можна об'єднати школярів у пари, спонукаючи їх розповісти про свій досвід один одному, принагідно записуючи відповіді та резюмуючи їх.

Завдяки технологічному розвитку, а також інтернет-ресурсам, завдання пошуку та обробки інформації представляється спрощеною, що надає можливість підбирати та складати цікаві, творчі завдання. Інтерактивне навчання також може бути реалізовано за допомогою сучасного інтерактивного обладнання, тоді урок стає більш насиченим та цікавим. Застосування інтерактивних технологій безпосередньо пов'язане з

впровадженням інноваційних пристроїв: електронних дощок, які також називаються «інтерактивними», проекторів, персональних комп'ютерів та інших електронних пристроїв. Модернізоване обладнання дає можливість внести різноманітність у подачу матеріалу, використовуючи кольорові графічні презентації, цікаві мультимедійні сюжети.

Використання інтерактивних технологій є очевидною перевагою, бо є актуальний шанс покращення якості поданого матеріалу.

Інтерактивні дошки та проектори надають можливість застосовувати різного роду графіки, схеми та яскраві презентації, що підвищує інтерес до навчання. Кожен електронний пристрій має своє програмне забезпечення, яке може бути підібране в будь-яких комплектаціях, залежно від виконуваної освітньої функції. При робочій інтерактивній/сенсорній дошці та вільному доступі до інтернет, є можливість використовувати всякого роду інтернет-ресурси, перетворюючи навчальний процес граматики на ігровий процес [35, с. 4].

Використовуючи сайти на зразок <https://www.classmarker.com/>, <https://www.onlinequizcreator.com/>, та багато інших ресурсів, можна складати вікторини, онлайн-тести, які дозволяють відпрацьовувати граматичний та лексичний матеріал. Є можливість впровадити перераховані ресурси за допомогою інтерактивної дошки, виводячи інформацію на великий екран. У комп'ютерному класі така робота видається спрощеною: кожен учень має шанс працювати, використовуючи окремий комп'ютер. Комп'ютерний клас дозволяє використовувати освітню платформу Moodle, з якою добре знайомі вчителі. Платформа може бути задіяна як на заняттях, так і додатковий час.

Навчання іноземної мови спрямоване на формування мовних компетенцій, релевантних для застосування в умовах реальних комунікацій, розвиток творчого потенціалу учня та багато інших функцій. Вивчення іноземної мови у сучасному світі є невід'ємною частиною професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів. В процесі навчання є можливість використовувати безліч ефективних методів, які сприяють

освоєнню того чи іншого матеріалу, інтерактивний метод у свою чергу має добрий мотиваційний потенціал, що багато в чому сприяє особистісному та професійного мовного розвитку учня.

Слово «інтерактивність» (від англ. Interaction – взаємодія) – означає здатність взаємодіяти чи знаходитись у режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (людиною) [28, с. 18].

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що:

1) навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів; це – співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють;

2) воно передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації;

3) воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу вчителю стати лідером колективу.

Важливий внесок у розробку та впровадження інтерактивних методів зробили німецькі вчені ще на початку 90-х років – Арнольд Р. К., Шелтен А. М., Швейтцер І. В., Стус Ф. О., Вейдиг І. К.

Мета інтерактивного навчання – створити комфортні умови навчання, за яких учень відчуває успішність, свою інтерактивну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес.

Переваги інтерактивного навчання перед традиційним:

- 1) у роботі задіяні усі учні класу;
- 2) учні навчаються працювати у команді;
- 3) формується доброзичливе ставлення до опонента;
- 4) кожна дитина має можливість пропонувати свою думку;
- 5) створюється «ситуація успіху»;

- 6) за короткий час опановується велика кількість матеріалу;
- 7) формуються навички толерантного спілкування;
- 8) вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми.

Інтерактивні методи розвитку навичок говоріння можна поділити на 2 групи:

Монологічне мовлення: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Незакінчені речення», «Mind maps», «Fishbone», «Проектна робота», «Асоціативний куш», «Метод прес», «Займи позицію».

Діалогічне мовлення: «Рольова гра», «Групова робота», «Парна робота», «Ток-шоу», «Акваріум», «Ланцюжки», «Коло ідей», «Чотири кути».

Вибір ефективного методу залежить від теми, рівня підготовки учнів та їхнього віку.

«Мозковий штурм» - це методика спільної одноразової роботи групи учнів, спрямованої на творчий пошук, на нетрадиційні та креативні підходи до вирішення проблеми.

Порядок проведення:

- 1) повідомте учням проблему, яку треба вирішити;
- 2) запропонуйте учасникам висловити свої ідеї;
- 3) записуйте на дошці (чи на аркуші) всі ідеї навіть найбільш фантастичні;
- 4) уникайте глузування або висміювання будь-яких ідей;
- 5) продовжуйте доти, доки надходять нові ідеї;
- 6) після того, як ідеї зібрано, вони аналізуються всім класом.

Вибираються ті, що, на думку класу, допоможуть вирішенню поставленої проблеми.

Зразки завдань:

1. Comment on the quotes:

- Challenges are gifts that force us to search for a new center of gravity.

Don't fight them. Just find a new way to stand. Oprah Winfrey

- Nothing is impossible; the word itself says “I’m possible”! Audrey Hepburn.

2. Name the benefits of team sport.

3. Problem solving.

- The number of customers to a shop has reduced in recent months; the owner is looking for new ways to attract new customers and to increase the frequency of existing customers. Problem: How can we get more customers?

- You and your partner are travelling by car. It has broken down in the countryside at midnight. It is summer and the weather is very hot. It is 30 km. to the next town. You decided to walk. You can only take 4 things with you. Which of them do you think you should take? Why?

Метод «Ланцюжки» - це структурне дублювання і структурне варіювання, яке починається вже після засвоєння перших зразків мовлення; учні вчаться сполучати однотипні словосполучення чи речення, наслідуючи зразок [38, с. 13].

Методика побудови лексичних ланцюжків ефективна на підготовчому етапі формування навичок говоріння. Такі вправи допоможуть подолати мовний бар’єр, створюють ситуацію успіху.

Зразки завдань:

1. Chain or snake:

Task: Make up a chain and describe your best friend at school in one word.

Model:

P. 1. I have a friend at school. My best friend is honest. What about you?

P. 2. I also have a friend at school. My best friend is kind.

2. Snowball:

Task: Your task is to name the objects of a big city one by one. Every member of the tourist must remember and name the object of his previous partners.

Model:

P. 1. We can see a theatre in a big city.

P.2. We can see a theatre and a park in a big city.

P.3. We can see a theatre, a park and a palace in a big city.

Метод «PRES» (Position, Reason, Example, Solution) - цей метод допомагає навчитися знаходити вагомі аргументи і формулювати свою думку відносно спірного питання розбиратися у своїх ідеях, а також формулювати їх у вигляді чіткої та логічної структури. Стратегія може бути використана на будь-якому етапі уроку [57, с. 68].

Етапи методу:

1. Позиція: I think... (висловіть власну думку).

2. Обґрунтування: Because... (пояснюємо причину появи цієї думки).

3. Приклад: For example... (наведіть приклад додаткових аргументів на підтримку своєї позиції).

4. Висновки: So, I'm sure..., as a result..., finally..., in the end... (узагальніть свою думку, зробіть висновок про те, що необхідно робити).

Приклади використання:

1 ГРУПА: We think that it is better to live in Ukraine, than in England or the USA. Because.... For example.... As a result...

2 ГРУПА: We think that it is better to live in England, than in Ukraine or the USA. Because.... For instance.... Finally...

3 ГРУПА: We think that it is better to live in the USA, than in Ukraine or England. Because.... For instance.... So...

Метод «Мікрофон» - надасть можливість кожному учню сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію.

Правила використання:

1. Ставиться запитання класу.

2. Пропонується класу певний предмет (ручку, олівець тощо), який виконуватиме роль уявного мікрофона. Учні передаватимуть його один одному, по черзі беручи слово.

3. Надається слово лише тому, хто отримує «уявний» мікрофон.

4. Пропонується учням говорити лаконічно й швидко (не більше ніж 0,5–1 хвилину).

5. Не коментуються і не оцінюються подані відповіді.

Правила використання:

1. Complete the sentence: «The most important benefit of the Internet is...»

2. Do you agree or disagree with a statement?:

- Trains are the best way to travel;
- People should live together before they get married;
- Women are better drivers than men;
- There is life on other planets.

Метод «Коло ідей» - ефективний при вирішенні гострих суперечливих питань і корисний для створення переліку ідей. Метою методу є залучення всіх учнів до обговорення поставленого питання.

Етапи проведення методу «Коло ідей».

1. Учитель висуває дискусійне питання та пропонує обговорити його в кожній групі, створюючи перелік ідей, які виникли під час обговорення (Наприклад: «What are the advantages and disadvantages of homeschooling?» Укладаються два переліки під знаками “+” та “-”).

2. Після того, як час на обговорення минув, кожна група представляє лише по одному аспекту того, про що вони дискутували.

3. Групи висловлюються по черзі (по колу), доки не буде вичерпано всі відповіді.

4. Під час обговорення теми на дошці складається перелік зазначених ідей (вони не мають повторюватися).

Метод «Акваріум» - метод структурованої загальногрупової дискусії.

Алгоритм виконання:

1. постановка проблеми (формулює вчитель).

2. Вчитель розподіляє учнів на малі групи (не більше 7 осіб). Одна з груп сідає в центрі класу по колу, щоб відокремити діючу групу від слухачів певною відстанню.

3. Ця група отримує завдання для проведення групової дискусії, сформульоване приблизно так: прочитайте завдання вголос; обговоріть його в групі; за 3–5 хвилин дійдіть спільного рішення або підсумуйте дискусію.

4. Учні, що знаходяться в зовнішньому колі, не заважають в обговоренні даної проблеми діючій групі, а навпаки, слухають уважно.

5. По закінченні відведеного для дискусії часу (3 – 5 хвилин) група повертається на свої місця. До слухачів ставляться такі запитання:

Do you agree with this group's opinion? Why?

Was it a well - reasoned opinion?

Which of arguments was the most convincing?

На таку бесіду відводиться не більше 2 - 3 хвилини. Після цього місце в «Акваріумі» займає інша група й обговорює наступну ситуацію.

Метод «Чотири кути» - використовується для перевірки та закріплення знань з будь-якої теми.

Необхідне обладнання: 4 аркуші паперу різного кольору, які за допомогою скотчу прикріплюються по одному в кожному куті так, щоб їх добре було видно учням. Система питань – 7-10 з 4 варіантами відповідей.

Етапи проведення:

1. Вчитель задає питання, яке має чотири заданих варіанти відповідей.

2. Кожна з чотирьох відповідей відповідає певному кольору: по одному аркушу висить в кожному кутку приміщення.

3. Діти, вислухавши питання, обирають один із поданих варіантів відповідей і переходять в той кут, який йому відповідає. Зрештою, після читання питання, діти діляться на групи.

4. У кожній групі йде обговорення відповідей на питання: «Чому я вибрав цей варіант відповіді?». Кожен учасник групи повинен висловити свою думку.

Наприклад:

Model 1. If I were a mayor of Kryvyi Rih I would

1) create a work out zone (blue);

- 2) create an eco zone (green);
- 3) build a new shopping mall (red);
- 4) build a new school (yellow).

Model 2. I prefer travelling by

- 1) train (blue);
- 2) plain (green);
- 3) car / route taxi (red);
- 4) ship (yellow).

Метод «FISHBONE» (діаграма «риб'ячої кістки» (англ. Fishbone Diagram) – один з найбільш ефективних прийомів, який можна використовувати тоді, коли необхідно встановити причинно-наслідкові зв'язки, здійснити обґрунтований вибір, розвинути навички роботи з інформацією, навчити вирішувати проблеми тощо.

Етапи виконання:

1. Формування груп для аналізу проблемного питання. Оптимальна кількість учнів – 5.

2. Кожна група отримує зображення риби, а потім заповнює основні кістки, вказуючи проблему, причини та факти. Заповнювати схему можна лише після ретельного обговорення всією групою, яке має займати приблизно 10 хвилин.

3. Якщо проблем та фактів, які заслуговують на увагу, багато, то до основної схеми можна домалювати відгалуження.

4. Коли схема повністю заповнена, настає час детального аналізу причин та наявних фактів. Після обговорення в групах, учні презентують результати роботи перед класом, аргументуючи свої висновки та відповідаючи на питання однокласників.

Метод «Ток-шоу». Метою такої форми роботи є отримання навичок публічного виступу та дискусії. Вчитель на такому уроці є ведучим [26, с. 58]:

1. Оголошує тему дискусії (наприклад: «How to succeed in sport», «How to create the ideal school»).

2. Запрошує висловитися із запропонованої теми «запрошених гостей».

3. Надає слово глядачам, які можуть виступити зі своєю думкою протягом 1 хв або поставити питання «запрошеним».

4. «Запрошені» мають відповідати лаконічно та конкретно.

5. Ведучий теж має право поставити своє запитання або перервати виступаючого.

Ця форма роботи допоможе учням навчитися брати участь у загальних дискусіях, висловлювати та захищати свою позицію.

Варто зазначити, що використання інтерактивних технологій передбачає й виникнення певних проблем [58, с. 63]:

1) для вивчення навіть невеликого за обсягом матеріалу витрачається багато часу;

2) учні часто не мають власної думки, а якщо і мають, то соромляться висловлювати її на весь клас;

3) часто учні не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їхню думку;

4) деяким учням важко прийняти чужу думку, йти на компроміс;

5) учням важко змінювати методи роботи;

6) лідери малих груп зазвичай беруть ініціативу у свої руки, а слабші учні відразу стають пасивними;

7) учні, які не володіють достатнім лексичним запасом, мають труднощі з висловлюванням власної думки англійською мовою;

8) результати роботи учнів не завжди виявляються ефективними, і їх складно передбачити; часто виникає необхідність подальшої корекції знань, умінь та навичок.

Таким чином, що введення інтерактивних методів та прийомів навчання має бути поступовим, починатися з простіших, паралельно застосовуючи як фронтальні, так і групові методи, враховуючи вікові

особливості учнів. Щоб залучити учнів до активної мовленнєвої взаємодії, їм слід завжди пояснювати, що кожна думка є важливою, що всі вони є партнерами спілкування.

Мето розробки уроків є аналіз формування комунікативних навичок за допомогою інтерактивних форм навчання є виявлення впливу методів та прийомів на розвиток комунікативних навичок у дітей на уроках англійської мови [48, с. 18].

Завдання:

1. Підібрати методики діагностики комунікативних навичок учнів середніх класів.

2. Реалізувати комплекс методів та прийомів щодо розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови.

3. Оцінити ефективність щодо формування комунікативних навичок за допомогою інтерактивних форм навчання.

Складено діагностичну методику у вигляді тестування, в основі якої покладено окремі критерії та показники оцінки сформованості комунікативних навичок [52, с. 16].

В якості методики діагностики комунікативних навичок обрано:

- 1) анкетування,
- 2) діалогічна мова,
- 3) монологічне мовлення.

1. Анкетування.

Інструкція: педагог роздає анкети учням та просить їх заповнити пункти, які вони зможуть. Також, в анкеті є завдання – намалювати себе. Звертається увага на творчість виконання, оскільки в цьому завданні немає правильних та неправильних відповідей (Додаток А).

2. Діалогічне мовлення.

Інструкція: педагог входить у діалог з учнями. Підраховується кількість правильних запитань і відповідей. «Зараз я ставитиму тобі запитання, а ти постарайся на них відповісти».

- Hi. (Hello/Good morning/Good afternoon/Good evening)
- Hi.
- What is your name?
- My name is Maria. And yours?
- My name is Anastasiya Vyacheslavovna. How old are you?
- I am nine years old.
- Do you speak English?
- Yes, I do.
- Where are you from?
- I am from Russia.
- Thank you, Maria. Sit down please.

3. Монологічне мовлення.

Інструкція: «Розкажи мені про себе англійською мовою: хто ти, скільки тобі років, де ти живеш, як звать твоїх батьків. Скажи все, що зможеш».

Загальний рівень розвитку комунікативних навичок визначено у сумі балів. Від 0 до 1 бала – низький рівень розвитку комунікативних навичок. Від 2 до 3 балів – середній. Від 3 до 4 – високий.

Таблиця 2.1 – Критерії та рівні сформованості комунікативних навичок учнів середніх класів

Критерій / рівень	Творчий рівень (4 бали)	Високий рівень (3 бали)	Середній рівень (2 бали)	Низький рівень (1 бал)
Діалогічне мовлення	ставить понад три запитання, питання правильно сформульовані, відповіді творчі, розгорнуті.	ставить більше двох запитань, питання правильно сформульовані, відповіді дає чіткі, використовуючи повні та короткі речення.	ставить менше двох запитань, питання умовно правильні, відповіді нечіткі, умовно правильні (не порушують сенсу, але містять лексичні	не ставить запитань, відповіді неправильні (порушують сенс, є помилки).

			та граматичні помилки).	
Монологічне мовлення	відповідь творча, мова коректна, кількість фраз сім і більше. У висловлюванні реалізовані комунікативні вміння учнів	мова коректна, містить п'ять і більше фраз	мова умовно правильна (є лексичні та граматичні помилки), від двох до чотирьох фраз.	не дає відповіді

Таким чином, після проведених уроків спостерігається значний потенціал у розвитку комунікативних навичок учнів.

2.2. Комплекс методів та прийомів з формування комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі

Метою подальшого аналізу є розробка комплексу навчальних занять з використанням завдань, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення та формування комунікативних навичок.

Очікувані результати навчання:

1. Учні отримають знання про систему англійської мови та навички оперування засобами мовленнєвого спілкування.

2. Учні будують комунікативні вміння: в усній та письмовій формі, встановлюють та підтримують контакт з партнером по спілкування, повідомляють та запитують інформацію різного обсягу та характеру, логічно та послідовно висловлюються та адекватно реагують на висловлювання партнера зі спілкування; використовують різні стратегії вилучення інформації зі звучного або письмового тексту та інтерпретувати отриману інформацію.

3. На уроках долаються замкнутість, невпевненість у собі, нетовариство, невміння висловлювати свою думку, страх бути

незрозумілим, етноцентризм та етноексцизм, відчуженість, агресивність, нерішучість, байдужість до того, що відбувається.

Одним із вагомих складових елементів, методичних інструментаріїв щодо формування комунікативних навичок на уроці іноземної мови вважається навчально-методичний комплекс (НМК).

Будь-який педагог-експериментатор, спираючись на власні особливості та можливості учнів, буде креативно підходити до процесу навчання, але виявляти творчість необхідно всередині НМК, дотримуючись всіх його основ [49, с. 14].

У світі існують особливі навчально-методичні комплекси з англійської мови. Усі вони складаються не лише з підручника, а й з книжок для вчителя, робочого зошита, аудіоматеріалів для роботи в класі та вдома, роздаткового матеріалу.

Розроблений комплекс представляє сукупність вправ, які спрямовані на формування комунікативних вмінь та навичок на уроках англійської мови в учнів 6 і 7 класів.

Підставою виділення груп усередині комплексу послужили два види мовленнєвої діяльності: діалогічна і монологічна, і навіть тематичний принцип розподілу матеріалу.

Для складання комплексу інтерактивних вправ щодо формування комунікативних вмінь та навичок у 6 класі за основу тематичного планування було взято з підручника «English» 6 клас за редакцією О.Д. Карп'юк.

Таблиця 2.2 – Комплекс інтерактивних вправ для формування комунікативних вмінь та навичок у 6 класі

Тема уроку за підручником	Інтерактивні вправи	
	Діалогічне мовлення	Монологічне мовлення
Talking about an adventure holiday		Сніжний ком

Would you like to feel the spirit of adventure?	Перегляд та обговорення відео про подорож	
Talking about the great explorers of the world		Проект
Let's visit the adventure club	Навчальна дискусія	
What popular sports in Britain and Ukraine do you know?	Групова робота	
Sport in our life	«Мозковий штурм»	

Таблиця 2.3 – Комплекс інтерактивних вправ для формування комунікативних вмінь та навичок у 7 класі

Тема уроку за підручником	Інтерактивні вправи	
	Діалогічне мовлення	Монологічне мовлення
Sport is fun	Рольова гра	
Why people do sport	Кластер	
Sport in my life		Проект
Keeping fit	Акваріум	
How to keep fit?	«Мозковий штурм»	
Health is about wealth	Групова робота	

Комплекс вправ для 7 класу розроблений відповідно до тем підручника «English» 7 клас за редакцією О.Д. Карп'юк.

Відповідно до термінів педагогічної практики та навчальної програми 6 класу для проведення інтерактивних вправ було обрано 6 тем: «Talking about an adventure holiday»; «Talking about the great explorers of the world»; «Let's visit the adventure club»; «What popular sports in Britain and Ukraine do you know?»; «Sport in our life». В рамках відібраних тем, використовувались такі форми як «снігова куля», перегляд та подальше обговорення відеоматеріалу, навчальний проект, навчальна дискусія, групова робота, «мозковий штурм». Інтерактивні вправи підбиралися з урахуванням інтересу та можливостей учнів [60, с. 11].

За вищевикладеним принципом складався комплекс інтерактивних вправ для формування комунікативних вмінь та навичок для учнів 7 класу. В рамках тем, що вивчаються: «Sport is fun»; «Why people do sport?»; «Sport in my life»; «Keeping fit»; «How to keep fit?»; «Health is about wealth» було розроблено та проведено такі вправи, як рольова гра, кластер, проект, акваріум, «мозковий штурм», групова робота.

Представлений комплекс може бути реалізований під час уроків англійської на середньому етапі навчання. Час, відведений на кожну вправу, не повинен займати більшу частину уроку. У середньому на проведення кожної вправи відводиться до 20 хвилин.

Задля реалізації комплексу вправ потрібно дотримання умов, які забезпечують ефективну роботу під час уроку.

1. Усі учні повинні брати активну участь у процесі роботи.

2. Групові та командні форми мають будуватися на обліку думки всіх учасників. Індивідуальні форми роботи, де один учень виступає з промовою, яка має спонукати інших учнів виступати у ролі слухачів подальшого обговорення.

3. Вчитель виступає в ролі організатора, який забезпечує проведення інтерактивних вправ для формування комунікативних навиків. Вчитель повинен озвучити всі організаційні моменти для того, щоб учні мали на меті установку до виконання вправи.

4. Вчитель повинен подбати про психологічну підготовку учнів перед проведенням інтерактивних вправ. Не всі учні готові починати урок активною діяльністю та взаємодією один з одним. Починати урок слід з розминки для активізації пізнавальної діяльності учнів.

5. Важливою умовою проведення інтерактивних вправ є невелика кількість учнів. Кожен учень повинен мати можливість висловити свою думку.

6. Організація простору щодо інтерактивних вправ повинна передбачати можливість взаємодії учнів друг з одним у процесі роботи.

7. У ході проведення інтерактивних вправ учні повинні поважати думку один одного, дотримуватися норм пристойності та етикету.

Дотримання вищезазначених вимог дозволяє ефективно проводити інтерактивні вправи для формування комунікативних знань та навиків під час уроків англійської.

Максимальний інтерес у учнів викликають комунікативні завдання, пов'язані з іншомовним спілкуванням. Школярі краще засвоюють слова, якщо потрібно вжити їх у своїй мові [50, с. 59].

Розмовні завдання, створені задля комунікації між учнями під час уроків англійської є основою вивчення нових слів, фраз і висловлювань.

Результати відображають, що комунікативні прийоми є одними з найулюбленіших діяльностей учнів.

Після проведення уроків була проведена розмова з учнями про їхні емоції після вивчення теми, враження, отримані на уроках, про успішність з англійської мови. Основна маса учнів з особливою увагою та захопленістю бере участь в уроці, що позитивно відноситься до предмета. Учні запропонували анкети, щоб визначити їхнє ставлення до англійської мови.

Таблиця 2.4 – Анкета щодо визначення ставлення учнів до англійської мови

Запитання	Відповіді учнів (%)
1. Які предмети тобі подобається вивчати, а які не подобається?	79% (висловилися на користь англійської мови)
2. Які завдання на уроці тобі подобаються?	78% (висловилися за комунікативні завдання)
3. Які форми роботи на уроці тобі подобаються?	85% (за комунікативні ігри)
4. Внаслідок яких вправ найкраще запам'ятовуються нові слова?	94% (висловилися на користь вправ у діалогічній мові)

З цього випливає, що можна заявити про позитивний вплив використання комунікативних вправ і завдань на уроці англійської мови в середніх класах, оскільки формування комунікативних навичок на уроках є одним з найважливіших завдань будь-якого педагога.

В результаті в учнів спостерігається емоційне піднесення, гарний настрій, велике бажання вивчати англійську мову.

В додатку Б представлено розроблені уроки для учнів 7 та 8 класів, які використовують інтеративні завдання для формування комунікативних знань та вмінь учнів середньої школи.

Таким чином, розроблені та апробовані методи та прийоми, спрямовані на розвиток комунікативних навичок молодших класів, що навчаються,

сприяли розвитку монологічного та діалогічного мовлення у учнів, формуванню мовленнєвої діяльності.

2.3. Розробка планів-конспектів уроків за темами: “Food” “Ukraine” для 7-го класу, а також “Travellers’ Tales” для 8-го класу щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь за допомогою інтерактивних форм навчання

На початку виявлення зацікавленості до навчання з англійської мови, нами було проведено анкетування для учнів 6-7 класів щодо використання інтерактивних методів. А саме:

Дайте відповідь на запитання, вибравши відповідний варіант(и) із запропонованих.

1. Які із запропонованих форм роботи були використані на ваших уроках?

1.1 творчі завдання;

1.2 групова робота;

1.3 рольові ігри;

1.4 мозковий штурм;

1.5 кластери;

1.6 акваріум;

1.7 снігова куля.

2. Чи часто на уроці ви можете висловити свою думку?

2.1 так;

2.2 ні.

3. Чи хотіли б ви мати можливість взаємодіяти один з одним під час уроку?

3.1 так;

3.2 ні.

В результаті проведення анкетування було виявлено, що учні середньої школи виявили зацікавлення стосовно нових методів та форми роботи.

Клас: 7

Тема: Food. Revision

Мета уроку: формування усного продукування за темою; розвиток навичок сприйняття на слух та зорового сприймання, ерудиції, логічного мислення; формування навичок здорового способу життя; прищеплювати інтерес до вивчення іноземної мови.

Очікувані результати:

- розуміють і активно використовують лексику за темою уроку та з поданого матеріалу, свідомо вживають розширений об'єм слів за темами;
- розуміють та аналізують контент відео, презентованого англійською мовою;
- вміють аналізувати англійськомовні джерела інформації з Інтернету.

Тип уроку: узагальнення вивченого матеріалу.

Хід уроку

I. Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення.

1. Greeting

Hello, everyone! My name is Vitaliia Zahorovska and I'm your English teacher today.

2. Aim

We have studied a very interesting and popular topic. It's "Food.". We can't imagine our life without it. But we also live not to eat but to live as the proverb says.

So, today at the lesson we'll talk about food and develop your listening, reading, writing and speaking skills.

3. Warming up.

Word Cloud

Let's remember some words on this topic. Look at this word cloud and name the title of the food which you find there.

As you see we have ... (names of food) there.

II. Основна частина уроку

1) Vocabulary Revision

Let's divide these food titles into 5 categories: fruit, vegetables, drinks, fast food and healthy food.

1. What are eggs, chicken, nuts, salmon and brown rice? These are healthy good products.
2. What about burger, hot dog, sandwich, pizza and French fries? It is fast food.
3. What is a carrot, potato, tomato, cucumber, broccoli and cabbage? This is vegetables.
4. What is a peach, orange, plum, apple, kiwi, grapes and apricot? This is fruit.
5. And what about coffee, tea, milk, juice and cacao? It's drinks.

2) Reading

a) Pre-reading activity.

Look through the text for 1 minute and find the names of fast food dishes.

Fast food is a kind of dishes that can be cooked and served within 15 minutes. Pizza, hamburgers, cheeseburgers, hotdogs, french fries, doughnuts, pan-cakes, chicken and fish nuggets are made of pre-cooked ingredients stored in a fridge. All these dishes are served hot. Fast food is tasty but caloric. People who eat fast food very often have problems with their health.

b) Reading

Read the text.

Fast food is a kind of dishes that can be cooked and served within 15 minutes. Pizza, hamburgers, cheeseburgers, hotdogs, french fries, doughnuts, pan-cakes, chicken and fish nuggets are made of pre-cooked ingredients stored in a fridge. All these dishes are served hot. Fast food is tasty but caloric. People who eat fast food very often have problems with their health

c) After-reading activity.

Loot at this crossword puzzle and find the names of fast food dishes which you have found in the text recently.

B	I	S	C	U	I	T	S	G	B	L	H	G	M	T
R	E	K	W	C	Z	K	V	G	K	J	O	A	I	M
Z	W	S	D	D	A	M	P	I	Z	Z	A	E	D	T
F	P	B	M	H	A	M	B	U	R	G	E	R	C	U
D	G	F	A	I	F	H	O	T	D	O	G	L	E	L
V	O	Z	V	W	L	U	T	E	X	W	E	K	A	I
D	N	U	G	G	E	T	S	G	X	F	T	A	A	W
G	C	H	E	E	S	E	B	U	R	G	E	R	F	X
P	K	I	T	S	A	N	D	W	I	C	H	V	D	I
U	Z	S	W	E	E	T	S	E	G	U	Y	K	S	V
P	D	V	Y	H	C	O	R	A	N	G	E	V	M	V
V	M	S	C	R	P	R	C	Y	L	Y	C	T	T	B
Y	F	R	E	N	C	H	F	R	I	E	S	Z	W	W
K	A	P	P	L	E	O	R	A	R	S	O	U	P	N
Y	Y	Q	U	L	L	Q	X	E	S	O	U	K	R	S

3. Listening

1) Watch the cooking show.

<https://drive.google.com/file/d/1XxTu7L3OQWaILLYYszYc82qlpbhL6nH3/view?usp=sharing>

2) Watch the cooking show again and fill in the gaps with the words from the box

1. First, _____(mix) the flour and baking powder in a bowl.
2. Then, in another _____(bowl), mix the sugar and butter.
3. Next, _____(add) the egg and _____(blend) in the mixture from the first bowl.
4. Use a _____ (wooden spoon) to put balls of the cookie dough.
5. _____ (bake) in the oven for ten minutes.
6. Allow cookies to _____(cool) for a few minutes.

4. Writing and Grammar Practice

Talking about food we often say that we have a small amount of some products. As you have already known we use grammar constructions **a little** and **a few** when we have a small amount of something. A little we use with uncountable nouns. A few we use with countable nouns.

Now I propose you to fill in the gaps with a little or a few, you can do it with the help of your own devise – just use QR-code scanner on your phones and do this task with me.

<https://learningapps.org/watch?v=p81409foc20>

III. Заклучна частина уроку

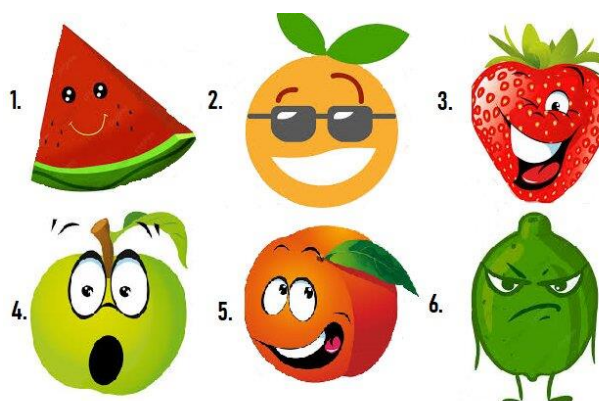
1. Homework

Make your favourite food pyramid. Put the dishes which you like the most on the top of it.

2. Summarizing

You work hard today. But I hope you feel good and propose you to look at these fruits and vegetables and say how do you feel at the end of our lesson.

So, do you feel like happy watermelon or smiling orange? Or maybe you feel like funny strawberry or this surprised apple? Or maybe like embarrassed peach or this bored lime?

As for me I feel like

Thank you for your work. Good-bye!

Клас: 7

Тема: My Ukraine

Мета уроку: удосконалювати навички монологічного та діалогічного мовлення; розвивати уміння та навички синхронного перекладу; розвивати навички аудіювання; розвивати мовленнєву здогадку та пізнавальний інтерес учнів; розвивати інтерес та поважне ставлення до культури і традицій свого народу; виховувати патріотичні почуття.

Очікувані результати: здатні співпрацювати в команді, працюючи над спільним проектом онлайн; можуть вести дискусію, висловлювати власну точку зору англійською мовою.

Тип уроку: мовленнєвий

Обладнання: роздатковий матеріал (листочки з тестами), наклейки на дошку

Хід уроку

I. Навчально-мотиваційний етап

1. Психологічне налаштування учнів до роботи на уроці.

1.1 Учні діляться на дві команди

2. Організаційний момент.

Привітання вчителя з учнями.

Good morning, dear boys and girls. I am glad to see you. I hope everything is ready for the lesson. So we start. Take your seats please!

3. Мотивація навчальної діяльності.

Мовленнєва розминка.

На дошці записаний вірш із пропусками. Вчитель пропонує учням закінчити рядки вірша про Україну, читаючи незакінчені рядки, і записуючи пропущені слова після того як учні називають потрібні слова.

T: Look at the blackboard and let's finish the lines in the rhyme about Ukraine My Ukraine.

Blue sky and yellow field of grain
Is on the flag of my(Ukraine.)
It's emblem speaks to all the world
With Freedom – such a lovely.....(word.)
Bread – salt will give to a friendly guest
Ukrainian people without(request).

Учні повторюють рядки вірша за вчителем

T: And now let's recite the rhyme. Repeat after me.

4. Повідомлення теми і мети уроку.

T: So. How do you think what is the topic of our today's lesson? Absolutely right the topic is «My Ukraine» And today will talk about our country and discover interesting facts.

5. Актуалізація опорних знань. Введення в іншомовну атмосферу

T: Say if the sentences are true or false

Ukraine is the largest country in Europe. (biggest)F

The Ukrainian flag has got tree stripes on it.(two)F

The Dnipro is the longest river in Ukraine.T

Ukrainian people are proud of their Motherland.T

Kyiv is a very modern city.(oldest) F

The 28th June is the Independence Day.(24 of August) F

Ukraine borders on Poland, Slovakia ,Romania and Kazakhstan.

6. Перевірка домашнього завдання.

II. Операційно-пізнавальний етап

I. Виконання тестових завдань

Вчитель роздає учням матеріали для виконання тестових завдань (додаток до уроку)

III. Рефлексійно-оцінювальний етап

Підсумок уроку

T: Our lesson is almost over. Was it interesting for you? Why? What did we do at our lesson today? What activity did you like most of all? I hope you have got a lot of new and interesting information about our Motherland

2.Рефлексія

Вчитель роздає учням листочки –наклейки і пропонує учням написати на них враження від уроку та наклеїти їх на дошку, щоб після закінчення уроку учні ознайомилися з враженнями один одного

T: Now please take a small piece of paper on your desk and write on it how did you like a lesson? Then come up to the blackboard, stick it, and you can read each others impressions when the lesson is over

3.Оцінювання

T:Today every one worked very well. Thank you for a good job Your marks are V.

Інструктаж щодо виконання домашнього завдання

1. Обов'язкове загальне. Вивчити вірш “My Ukraine”

T:Your hometask is to learn the poem “My Ukraine” by heart And good luck. The lesson is over

Test

1.Ukraine is located in

- a) central-east Europe
- b) Western Europe
- c) Eastern Eorope

2. Through the sea Ukraine boaders with

- a) Russia, Poland, Turkey
- b) Slovakia,Belarus,Georgia
- c) Bulgaria,Turkey,Georgia

3. Ukrainian language is among..... widespread languages in the world

- a) thirty
- b) twenty
- c) fifty

4. Ukrainian constitution is the.....written in the world

- a) biggest
- b) oldest
- c) most interesting

5. Ukrainian national musical instrument is.....

- a) guitar
- b) piano
- c) bandura

6. Ukrainian national dances are.....

- a) slow
- b) passive
- c) energetic

7. What is the main Ukrainian National dish?

- a) holodets
- b) borsh
- c) olivie.

8. Kiev is associated with

- a) verba
- b) chestnuts
- c) fur-tree

9. The oldest Orthodox Monastery in Ukraine is

- a) Kiev- Pechersk Lavra
- b) St. Sophia Cathedral
- c) St . Vladimir's Cathedral

10. Largest sea port of Ukraine is in

- a) Ismail
- b) Lviv

c) Odessa

11. What makes Lviv special?

a) nature

b) climate

c) atmosphere

12. How old is Sofiivka park?

a) 200 years

b) 100 years

c) 300 years

Клас: 8.

Тема: Travellers' Tales

Мета: *Формування ключових компетентностей:*

Очікувані результати:

- розуміють і активно використовують лексику за темою уроку та з повторюваного матеріалу, свідомо вживають розширений об'єм слів за темами;
- ідентифікують і розрізняють випадки вживання означеного артиклю, можуть представити їх у вигляді mind maps;
- розуміють та аналізують контент відео, презентованого англійською мовою;
- вміють аналізувати англійськомовні джерела інформації з Інтернету;
- здатні співпрацювати в команді, працюючи над спільним проектом онлайн;
- можуть вести дискусію, висловлювати власну точку зору англійською мовою.

Обладнання та матеріали: мультимедійний комплекс, підручник Enterprise 3 by Virginia Evans and Jenny Doudly, особисті пристрої з виходом в Інтернет, чай/кава та тістечкою.

Тип уроку: комбінований урок

Основні методи навчання: проблемне навчання; репродуктивні; частково-пошукові; пояснювально – ілюстративні; наочні – демонстрація, робота з підручником, схемами та комп'ютером; практичні та творчо-аналітичні методи; інтерактивні технології, технології кооперативно-групового навчання; кейс-метод, елементи пазлової методики.

ХІД УРОКУ

I. ПІДГОТОВКА ДО СПРИЙНЯТТЯ ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ

Привітання.

T: Hello, children! Nice to see you! Ps: Nice to see you too.

Повідомлення теми та мети уроку.

T: Today we will work in a new unusual and very interesting way. We will try to combine work and play. We will continue our talk about travelling. But it will be an unusual journey. We will use online applications and in the end we will present a common project. So, let's start.

Let's imagine, that you are in a café now. It's not just an ordinary café. It's a self-catering Internet café, where you stay at home but see your friends on the screen. You "treat" yourself with real tasty things and try to communicate online, combine real snacks with virtual ones. So, make yourself comfortable, my coffee is ready, what about you? During the lesson you can have a bite and drink whatever you wish.

Let's give our café a name. For example, "On the sofa" and it's motto will be "East, West home is best". So, the virtual Internet café "On the sofa" is open.

Зауваження щодо критерій оцінювання:

But don't forget that it is a lesson and you are supposed to take an active part. The results of your work will be assessed. To get a higher mark you should perform all the tasks without mistakes, stay active and creative, actively cooperate as a team.

Уведення в іншомовну атмосферу. Актуалізація опорних знань та мотивація навчальної діяльності. Введення теми уроку. Аудіювання

1. Вправа «Незакінчені речення» з елементами брейнстормінгу:

Вчитель показує дітям відео на каналі YouTube – епізод з відомого мультфільма «Шрек».

https://www.youtube.com/watch?v=lzWJiZP7j6o&ab_channel=JoBloAnimatedVideos

T: Now that you have watched the episode, finish the sentences:

1. It's an episode from ...
2. The main character is in ...
3. He lives in a ...
4. He is having ...
5. He praises and loves ...
6. Suddenly his dinner is interrupted with ...
7. They came to Shek's house because ...
8. So main reason why Shek leaves his house is...

Thus, let's guess, what will talk about today? – Yes, you are quite right, it is home. But, how can it be connected with travelling? We'll travel in time! We'll talk about people's homes in history.

At first, we will talk about homes in the past and in the present days, and then we will try to imagine the home of the future.

П.ОСНОВНА ЧАСТИНА УРОКУ

Систематизація граматичного матеріалу, що вивчається, перевірка домашнього завдання

T: When we talk about homes, we always say where they are situated, don't we? And thus, using of proper articles is very important. It was your hometask to make a mind map with the rules of usage of the definite article. So, let's see. Send your mind maps to Canva interactive board.

https://www.canva.com/design/DAFPiCW9Xpc/Kn8WM09Sr847Zh8_7126Qg/edit?utm_content=DAFPiCW9Xpc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

T: Tell us please, what was interesting about making your mind maps and what application you used. ... Thank you. We will continue working with the definite article and practice using it at our following lessons.

1. Надання необхідного для проведення спільного проєкту інформаційного матеріалу, актуалізація та розширення лексичного запасу за темою, робота з текстом, використання методів intensive and deep linguistic reading.

T: What else is important for talking about homes? Of course, words. Now each of will read a text about homes. Let's look at CANVA interactive whiteboard:

https://www.canva.com/design/DAFPiCW9Xpc/Kn8WM09Sr847Zh8_7l26Qg/edit?utm_content=DAFPiCW9Xpc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

On the screen you can see texts about shelters. Each of you or two of you should take one text, read it and write out 5 keywords.

TEXT 1

All over the world people spend a significant amount of time and energy providing shelter for themselves. Human shelters take many forms. People may build huts of mud and branches roofed with leaves. They may live in houses of wood, brick, or stone, or in huge apartment buildings of steel, concrete, and glass. They may use movable shelters such as tents, houseboats, and trailers or even recreational vehicles (RVs).

WHY PEOPLE BUILD SHELTERS

M.P. Kahl/Bruce Coleman Ltd.

Shelter separates people from their surroundings. It provides a place for families to cook, eat, sleep, and raise their children. It protects them from extreme temperatures, strong winds, and storms. Shelter provides privacy and safety from human and animal enemies. It also protects belongings, such as clothes, dishes, books, and pictures. Domestic animals, food supplies, and tools may be kept in the shelters occupied by their owners or in separate shelters, such as barns and granaries.

Shelter may be less necessary for survival than people sometimes think. Some tribes in Southeast Asia, Australia, and South America do not build houses. The Ona of Tierra del Fuego build elaborate huts for their rituals but use only windbreaks for shelter from cold weather.

People build shelter, however, for reasons other than mere protection or survival. Homes may be symbols of wealth and prestige to their owners. And to many persons homes are havens of comfort, emotional security, and aesthetic satisfaction.

TEXT 2

CULTURE AND TECHNOLOGY AFFECT HOUSE FORM

© Stefano Tronci/Shutterstock.com

Differences in the way people live around the world—cultural differences—account for much of the variety in the form of human dwellings. Differences in occupation are an important factor. Farmers and city workers, for example, need permanent homes that are easy to reach from their fields or factories and offices. Nomads, who shift from place to place herding animals or hunting game, need portable shelters such as tents.

Also important are differences in family structure, which varies widely throughout the world. In many societies, a single family shares one house. In others, a man has several wives, each of whom may occupy a separate house. At one time, several related Iroquois Indian families lived together in one large dwelling, called a longhouse.

Daily living requirements influence house styles. Cooking, for example, has been carried on differently in various cultures. The Aztec had kitchens in separate buildings, while the Inca cooked in an outdoor court.

Ошибка! Закладка не определена.Harumi Konishi

Attitudes toward privacy also differ. Most houses in the United States are easily seen from streets and sidewalks but have thick walls and separate rooms to provide privacy inside. Traditional Japanese homes, however, are hidden by high exterior walls or fences but have only movable paper partitions within. In some cultures women are hidden from public view. Muslims in Pakistan and northern India place lattice screens in their windows to prevent women from being seen from the street.

Tradition and religion often influence the form of a house and the choice of a house site. In China, for example, houses were traditionally only one story tall, because it was considered arrogant to live in a house that was higher than the town walls. In rural Japan, houses and their rooms were traditionally placed according to a system of lucky and unlucky directions.

The style of a dwelling and the materials used to build it may be affected by the desire for prestige. In the United States, during the 19th century, many wealthy persons built houses with tall, decorative columns to resemble Greek temples. In order to display their wealth, people may use materials that are scarce, expensive, and difficult to transport, rather than cheap, plentiful, and readily available. In rural Japan and Peru, metal roofing is replacing thatch because it symbolizes a more modern way of life. But the metal rusts and drips moisture. It is less suited to the climate than thatch.

© MM/Fotolia

Tools and a knowledge of building construction enable people to create dwellings from such raw materials as clay, stone, and wood. When humans progressed from bone, wood, and stone tools to metal tools, wooden shelters could be built from thick logs instead of branches and saplings. Advanced technology has made it possible to build high-rise apartment buildings from such durable materials as reinforced concrete.

Houses in large modern cities are affected by zoning laws and other government regulations. These affect such things as the heights of houses and the sizes of the plots of land on which they are built. The sizes and styles of homes in housing developments are also affected by land and construction costs. When these costs are very great, builders may try to maximize profits by putting up the greatest possible number of dwelling units at the highest prices they believe customers will be willing to pay.

TEXT 3

CLIMATE AND BUILDING MATERIALS AFFECT FORM

People usually consider climatic conditions when they build their shelters. All over the world people must deal with different combinations of temperature, humidity, rain, snow, wind, and sunlight.

© Dean Eppen/Dreamstime.com

Large areas in the United States Southwest, the Middle East, and North Africa are very dry, with hot days and cool nights most of the year. In these conditions, the Pueblo Indians of the Southwest built homes with thick adobe roofs and walls to provide insulation against heat.

The cellars of traditional homes in the Middle East are kept cool and damp by wetting down the walls. Traditional houses in the Arab lands of the Middle East and North Africa have flat roofs where families eat supper and sleep in the cool night air.

In hot, humid regions, shelters must provide good ventilation and protection from heavy rainfall. Florida's Seminole Indians have houses with raised floors and open sides to allow air circulation. Steep, overhanging gabled roofs covered with thatch shed rain and provide shade.

In cold climates people want houses that will prevent heat from escaping. A winter igloo used by some Inuit is built with blocks of snow, a good insulating material. Inside, the igloo is coated with ice to seal cracks through which warm air might leak out. The igloo has a tunnel exit that faces away from the wind to keep out cold air.

Ошибка! Закладка не определена.Arnold Paul

People build houses to take advantage of rain, snow, wind, and sunlight, as well as to provide protection against them. Some houses in Italy can be cooled and humidified by rainwater caught in underground tanks. In the low mountains and hills of Switzerland, houses have steep gabled roofs that shed rain and snow. In the higher mountains less steep roofs retain the snow, which provides insulation during the winter.

In the hot, dry climate of Egypt, a roof device called the *malqaf* is commonly used to deflect breezes into the house for ventilation. In parts of France and Switzerland, houses are nestled into hollows or against hillsides for protection against the wind. The yurt, or circular tent, of Mongolian nomads, though light and collapsible, has a wooden latticelike frame that can withstand strong winds.

Sunlight is welcomed in cool regions, especially at high altitudes. In the Alps, the larger villages are on the sunniest slopes and the houses face southward. Sunlight is usually avoided in hot regions. The pueblos of the United States Southwest consist of blocks of houses joined side by side in an east-west direction. Thus, the east and west sides of most of the houses are not exposed to sunlight. Houses in hot areas are often whitewashed to reflect sunlight. Some modern homes are so placed and constructed that they can be heated by sunlight in the winter while avoiding sunlight in the summer. Although most people consider climate when they build their shelter, some do not. People moving from one area to another, for example, may continue to use traditional building methods that were developed to meet different climatic conditions. As the early Japanese settled the cool, northern parts of their country, they built houses of wood with paper partitions like those they had occupied in warmer southern Japan. This style was uncomfortable during the cold northern winters. Similarly, when Chinese people first settled in Malaya, they built thick-walled houses unsuited to the region's hot, humid climate.

The materials available also influence the kinds of houses that are built. Some areas of the Earth are poor in natural building materials. Until relatively recently, snow, ice, skins, fur, whalebones, and driftwood were the only materials with which Inuit could build their homes. Even today, cave dwellings are hollowed out of soft rock in Spain and Sicily. Underground chambers are still used for shelter by many people in Tunisia and China.

Cheap freight transportation and the development of modern construction methods have made a variety of materials and house styles more available. Many Inuit, for example, now live in large, imported prefabricated houses with electricity and running water.

The same materials can often be used to build shelters that look different, and different materials can be used to build shelters that look alike. Arab and Mongolian nomads both use wood and cloth to make their dwellings. The traditional Arab tent is made with a felt covering over a set of poles arranged in rows, while the Mongolian yurt has a felt covering over a round framework. In the United States during the 19th century, people adorned their houses with wooden designs that mimicked the stone decorations of medieval European buildings.

TEXT 4

SHELTERS OF EARLY HUMANS

Most early people got food by gathering, hunting, or fishing. They roamed to find food and often did not occupy permanent dwellings. Some lived, as do apes, in crude nests built each night in trees. Others lived in caves. As people learned to cultivate food crops and to domesticate animals, permanent shelters became more common. For defense, a land village might be surrounded by a high palisade, or fence, or be built on an island. The huts of such villages had walls of stone, clay, or wood and were built over a pit to increase headroom. In lake villages, large dwellings were built over

platforms on piles in the water. The walls were wooden slabs plastered with clay. There were several rooms for cooking, working, and sleeping.

TEXT 5

SHELTER IN ANCIENT CIVILIZATIONS

Ошибка! Закладка не определена.Frederick M. Asher

Around 4000 BC, civilizations arose in the river valleys of the Nile in Egypt and the Tigris-Euphrates in Mesopotamia (now in Iraq). By about 2000 BC, civilizations had also developed in the valleys of the Indus River in Pakistan and the Yellow River in China. The people of these civilizations developed new techniques to build their homes.

In Egypt, for example, houses had several chambers leading off a small court. An outside staircase led to a flat roof, which was used for the evening meal and for sleeping. The ancient Egyptians developed the *malqaf*. Nearly all their homes were built from sun-dried clay bricks. Stone was plentiful but difficult to cut, shape, and transport. Only kings, nobles, and the wealthiest commoners could afford to use it for their dwellings.

In Babylonia, a part of Mesopotamia, the homes looked much like those of Egypt. Babylonia's soil was marshy, however, so houses were built on brick platforms to raise them above street level. Ventilation was not as advanced as in Egypt.

The earliest civilizations in Europe arose on Crete and the islands of the Aegean Sea, as well as in Greece and Rome. On the island of Crete, people built houses of stone, which was plentiful. The main room, called the megaron, contained the hearth. Cretan women performed household tasks in this room. Drinking water was brought into palaces through clay pipes.

Ошибка! Закладка не определена.Error

In ancient Greece, houses were built of stone, wood, and clay bricks. The better homes had an open court called a peristylum. The Athenians lived in very modest homes. They used their building skills to create majestic public structures such as temples, baths, and the agora, or marketplace, in which they spent most of their time. The Romans used many materials to build their dwellings—clay bricks, wood, lava, stucco, granite, marble, and glass. Almost every house in Rome had a chamber called the atrium which was open to the sky. Rainwater falling through the open roof was collected in a large tank below for household use. The Romans developed a heating device called the hypocaust. Pipes carrying hot air from large ovens ran underneath the floors and warmed them. The traditional houses of rural Korea have a similar device known as the *ondol*. The workers of Rome were crowded into apartment buildings made partly of wood. These were easily damaged by fires and earthquakes.

TEXT 6

SHELTER IN THE MIDDLE AGES

A Germanic tribe, the Saxons, settled in Britain in the 5th century AD. A Saxon family and its servants worked, ate, and slept in a large, one-room wooden building called a *heal*, or hall. The roof was a layer of bark covered with grassy sod. It reached so near the ground that animals could graze on it. The “wind's eye,” or window, was an opening in the center of the roof which let in light and air. It also served as an outlet for smoke from the large fire used for heating and cooking.

Ошибка! Закладка не определена.Encyclopædia Britannica, Inc.

During the Middle Ages, kings and wealthy noblemen built fortified stone castles for protection from enemy attacks. In England, the castles were surrounded by high, thick walls and deep, water-filled trenches called moats. The hall was the principal room of the medieval castles. The castles also contained the lord's private rooms, a kitchen, a pantry, a wine cellar, and perhaps a chapel. Fireplaces could be built in their walls, and crude chimneys appeared in castles during the 12th century.

Peasants had their homes beyond the castle and its fields. They built huts with walls made from wattle and daub—interlaced sticks and twigs covered with clay. The half timber house was introduced into England from the Continent. It had a framework of tree trunks and heavy wooden beams. The spaces between were filled in with wattle and daub or brick. Better homes had two stories and included a bedroom and work and storage rooms as well as the main hall.

English town houses during the Middle Ages often had shops on the first floor. The upper stories projected into the street. They blocked air circulation and light but protected the merchants' stalls below. By the 1400s, poor city dwellers used the topmost story, originally a watchtower called a garret, for their shelter. The constant threat of fire led to the passage of laws ordering that new houses be built of stone, slate, and tile instead of wood.

By the 15th and 16th centuries, the better houses were built with more attention to comfort. The number of rooms, particularly bedrooms, increased, offering greater privacy. The hall grew less important and eventually became merely an entrance room. The house itself was built with wings around a courtyard, allowing more light and air to be admitted. Fortifications, such as battlements and towers, were used increasingly for decoration only.

TEXT 7

MODERN SHELTER

© Bill Perry/Shutterstock.com

During the Middle Ages homes had been designed and built by stonemasons, carpenters, bricklayers, and other craftsmen, most of whose names are now unknown. Beginning in the 17th century, however, craftsmen began to build from the designs of architects, many of whom became famous for their work (*see architecture*).

In the late 1500s a type of toilet called a water closet was introduced into England from continental Europe. Beginning in 1619, piped water was supplied to houses in London. In the same year, King James I issued a building code prohibiting the overhanging stories of town houses and ordering that all new houses be built with straight walls.

Improvements in lighting and heating were made in the 18th and 19th centuries. Gas and kerosine lamps were introduced. Iron stoves for burning coal instead of wood were used. At this time homes were filled with furnishings mass-produced by power-driven machinery in newly erected factories. The workers in these factories lived in cramped, dismal row houses, small apartments, or rented rooms. The areas in which these dwellings were built later became the slums of large industrial cities.

You should type your keywords in Mentimeter. Thus, we'll make our "home" vocabulary in a form of a word cloud.

<https://www.menti.com/alduloo59kt7>

T: Ok, super! Let's read your words. Excellent!

2. *Робота над спільним проектом на дошці Padlet. Розвиток навичок письма*

T: Now, my dear, it's high time to reveal your creativity. On Padlet board we'll brainstorm about the house of the future, SMART house. Please, use the words from our word cloud and make a post about what there should be. Be sure to add a picture.

<https://padlet.com/bydantsevamarina/od5qc359kbonxb44>

III. РЕФЛЕКСІЯ

T: So, my dear, it's time to finish and sup up. Tell me please,

- Was it tasty in our café?
- What new things have you learnt today?
- What was interesting at the lesson?
- Where can we apply this information?
- How can you assess your participation on the lesson?
- Who was the most active during the lesson?

T: Thank you very much, you've done a great work today!

Homework: write short essay about SMART homes of the future, about 15 sentences.

Клас: 5

Тема: Music is Heard Everywhere

Мета: Закріпити знання вивченої лексики; розвиток навичок аудіювання; уміння працювати в групі, взаємодіяти з колективом; формувати уміння усної взаємодії.

Очікувані результати: учні використовують лексико-граматичний матеріал опрацьований на уроці для розповідей.

Обладнання: Маршрутні листи, ноутбуки, карта із завданнями.

Тип уроку: Урок за технологією змішаного навчання (ротація за станціями).

Хід уроку

1. Організація класу (привітання ,повідомлення теми,цілей уроку та об'єднання в групи)

T: Good morning. How are you ? Today our lesson is dedicated to music. It is impossible to live without it, it follows us everywhere, it is in our hearts, feelings and souls. Today we are going to revise everything we have learnt about music , styles of music , music tastes , practice our listening, reading , speaking.

T: First of all we need to form 3 groups. Take the card from the bag. Find your group by colour. Take a seat at a table that has the colour of your card. There you will find route sheets that will explain the tasks that need to be done at each station. You will have 13 minutes for each station. When you pass all the stations you will have to express your own opinions about music. What place does it take in your life?

2. Робота групами по станціях (маршрутні листи із завданнями)

3. Підсумок

4 . Домашнє завдання

Make a presentation “Music in my life”

Route sheet

1 station «E-learning»

1. Watch the video ” Music Is Great”

<https://learnenglish.britishcouncil.org/general-english/video-series/britain-is-great/music-is-great-part-1>

2. Do the tasks below the video

3. Write the answer What The Premises is?

2 station «Collaborative Activity»

1. Do the tasks on the map “MUSIC”(Teamwork)

2. Continue the sentence

For me music is ...

3 station «Face-to-Face»

Work with a teacher (Speaking)

1 station

«E-learning»

1. Watch the video ” Music Is Great”

<https://learnenglish.britishcouncil.org/general-english/video-series/britain-is-great/music-is-great-part-1>

2. Do the tasks below the video

3. Write the answer What The Premises is?

2 station

«Collaborative Work»

1. Do the tasks on the map “MUSIC” (Teamwork)

MUSIC

Make up the sentences with the given Words:

- music, emotions, and, ideas, people's reflects -
- moment, our, of, music, us, life, helps, every -
- us, with, cope, helps, music, troubles, our -
- takes, people, in, music, usual, without, the problems, world -

Odd man out.
Example:
Beat, tune, tempo, DJ.
Composer, pianist, florist, guitarist
Band, ghoat, ensemble, orchestra
Singer, musician, supervisor, composer
Punk, bank, rock, band
Record, hit, single, piano.

types: pop
people: a conductor
instruments: a piano

Complete the sentences with one of the following words.

drummer	album	piano	lead	download
music	single	the charts	known	group

Complete the sentences.
Example: Paul McCartney plays the guitar.

- Another word for a band is a ...
- The most important singer is the ... singer.
- Someone who plays the drums is the ...
- A CD with one song on it is a ...
- A CD with about ten songs on it is an ...
- The ... is the list of singles that sell most in a week.
- The Beatles first became well ... in the 1960s.
- You can ... music from the Internet.

Write the words in brackets in English.

- > The music I love is (романтизм) _____
- > When I am free I listen to (нажим) music _____
- > The music I hate is (арпежиум) _____
- > I find classical music (розгабайлюкум) _____
- > I consider rock music (романтизм) and (жаз, диниум) _____

2. Continue the sentence

For me music is ...

2. Continue the sentence

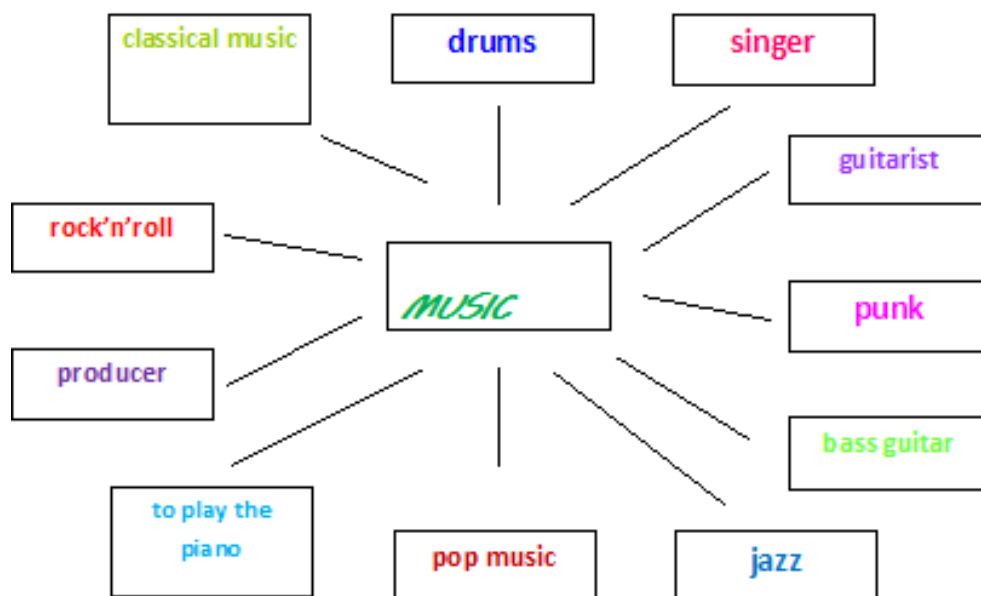
For me music is ...

3 station

«Face-to-Face»

Work with a teacher (Speaking)

T: Let's do Brainstorming. What words do you associate with the word 'music'?

T: So, you like the music, don't you? What music do you like listening? Brainstorm some adjectives that come to your mind when you listen to the music you like.

Ps: gentle, joyful, touchy, passionate, soft, sweet, romantic, sentimental, breathtaking, melodious.

T: And what kind music irritates you?

Ps: violent, loud, boring complicated, annoying, sad, monotonous, scary, thoughtless.

T: How do you understand these words?

- 1) my favourite songwriter
- 2) talented singer
- 3) brilliant songs
- 4) great voice
- 5) wonderful performer
- 6) her/his concerts are exciting

T : Choose a card and answer the question.

What musical instrument would you like to play?

What kind of music do you prefer?

Who's your favourite singer? Are you a fan of him(her)?

What is your favourite group/band?

Do you play any instrument?

Whose concert would you like to visit?

Do you often go to the concerts?

Do you watch musical programs or music shows on TV?

Where do you listen to music?

Whose concert would you like to visit?

How often do you listen to music?

What music channels do you like?

T: I also like music and today I want to tell you about my favourite singer Adele.

I like Adele for a lot of different reasons. **First of all**, her music is fantastic. I've got all her CDs. **Secondly**, I think she's got a fantastic voice. It's really powerful. **Also**, she is very talented. She writes her own songs and she can play the piano and the guitar. Her debut album, 19, was released in 2008. In 2011, 2012, and 2016, Adele was named Artist of the Year by Billboard. **Finally**, I like Adele because she is young, modern and sincere.

Sequencing expressions

We can use sequencing expressions to organize points in a composition.

Firstly,

First of all, = the first point

To start with,

Secondly, = the second point

Thirdly, = the third point

Also, = a further point

Finally, = the final point

T: Who is your favourite singer or band? Tell about your favourite singers, musicians or groups using sequencing expressions:

First of all-поперше

At the beginning-на початку

To start-починати

Meanwhile-тим часом

In addition-в доповнення

At last-наостанку

Finally-нарешті

By this point-до цього моменту

Висновки до розділу 2

У другому розділі перед початком уроків було проведено анкетування, щодо виявлення рівня зацікавленості новими методами та формами роботи. В результаті оцінки ефективності щодо формування комунікативних навичок за допомогою інтерактивних форм навчання визначено рівень розвитку комунікативних навичок школярів середніх класів. Нами було розроблено плани-конспекти уроків, які необхідно застосовувати особливо вчителю-початківцю, для автоматизації та набуття професійного досвіду на різних етапах своєї роботи з учнями як молодшої школи, так і на більш старшому етапі навчання. Потім було проведено уроки англійської за різними темами з використанням інтерактивних вправ та ігор на розвиток комунікативних вмінь та навичок.

Після подальшого аналізу відмічено позитивну динаміку у розвитку комунікативних навичок учнів на середньому етапі навчання. Учні із задоволенням працюють, проявляють активність, відбувається активне залучення до процесу навчання, і до предмету в цілому.

Також нами було відзначено, що за умов проведення інтеактивних уроків у учнів покращилися результати за спілкування англійською мовою, вони стали вільніше використовувати мовленнєву діяльність: аргументи, дискусію, переконання однолітків. Ми намагалися використовувати як монологічне так і діалогічне мовлення у процесі нашої роботи.

Таким чином, результати використання інтерактивних методів навчання підтверджують, що їх застосування особливо необхідно при організації навчального процесу, який сприятиме розвитку комунікативних навичок у учнів.

ВИСНОВКИ

В процесі написання дипломної роботи було надано характеристику інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови.

Завдання інтерактивних методів навчання спрямовані на розвиток навичок самостійного пошуку інформації. Учні мають можливість аналізувати отриману інформацію та обмінюватися результатами отриманих рішень. Інтерактивні методи мають найбільший спектр можливостей. Дані методи дозволяють учням у межах процесу взаємодіяти один з одним. Інтерактивні методи вчать працювати як самостійно, а й у команді. Учні вчаться поважати один одного.

Проаналізовано поняття про комунікативні навички та вміння у психолого-педагогічній літературі.

Комунікативні навички визначають як здатність людини взаємодіяти з іншими людьми при спілкуванні, адекватно інтерпретуючи отриману інформацію, а також правильно її передаючи.

Розглянуто інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції учнів.

Використання інтерактивних форм і методів навчання дозволяє учням краще опанувати необхідні навички та вміння, розкрити внутрішнє джерело мотивації, спонукає їх до пізнання та саморозвитку, дозволяє включити в роботу всіх учнів, сформувати комунікативні навички та здатність до співпраці. Крім того, вони допомагають викладачеві створити комфортну творчу обстановку на занятті, сприяють встановленню емоційних контактів, підвищують самооцінку учнів, розвивають почуття впевненості у своїх силах. Нами було розроблено конспекти уроків тем що і показали покращення засвоєних знань учнями на уроках англійської мови у середній школі.

Визначено комплекс методів та прийомів з формування комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у середній школі.

Після проведення уроків була проведена розмова з учнями про їхні емоції після вивчення теми, враження, отримані на уроках, про успішність з англійської мови. Основна маса учнів з особливою увагою та захопленістю бере участь в уроці, що позитивно відноситься до предмета.

Проведено аналіз результати роботи з формування комунікативних навичок за допомогою інтерактивних форм навчання.

Результати проведеної роботи підтверджують, що використання різноманітних методів та прийомів організації навчального процесу сприятиме розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови у учнів на середньому етапі навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. *Іноземні мови*. Київ, 2016. №2. С.3 - 8.
3. Бібік Н.М. Я у світі. 4 клас: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. Харків: Основа, 2015. 160 с.
4. Биркун Л. В. Комунікативні методи та матеріал для викладання англійської мови. *Oxford University Press*, 2018. С .20-48.
5. Волкова В. К. Інноваційні технології навчання від А до Я. Київ: Шкільний світ, 2011. 96 с.
6. Гаранда А.В. Сучасні вимоги щодо формування комунікативної компетентності старшокласників. *Semper tiro*. Житомир, 2021. № 10. С. 9-19.

7. Годкевич Л.Н. Інтерактивні технології. *Завуч*. Київ, 2014. №6. С. 9-12.
8. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах. Педагогічна преса*. Київ, 2013. С. 4-10.
9. Литвин С. В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи. *Іноземні мови*. Чернігів, 2011. № 1. С. 4-9.
10. Мазаракі А. А. Сучасні освітні технології у вищій школі. *Матеріали міжнар. наук.-метод. конф.* Ч. 2. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 259 с.
11. Мальований Ю. І. Форми навчання в школі. Київ: *Освіта*, 2002. С. 9-10.
12. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології у викладанні суспільних дисциплін. Чернігів, 2012. С. 72.
13. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2012. 328 с.
14. Остапчук О. Від оптимізації до інноваційного розвитку: реформуємо методсистему. *Директор школи*. Київ, 2018. № 6. С. 35-40.
15. Остапчук О. Шляхи підвищення інноваційного потенціалу методичної роботи. *Шлях освіти*. Київ, 2018. № 2. С. 9-15.
16. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2014. С. 7-19.
17. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2012. С. 135.
18. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2015. С. 192.
19. Пишко О. Л. Інтерактивні методи навчання як спосіб розвитку творчих здібностей учнів на уроках історії та правознавства. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2257.

- 20.Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*. Київ, 2011. № 8-9. С. 28-36.
- 21.Скляренко Н.К. Як навчати сьогодні іноземних мов (концепція). *Іноземні мови*. Київ, 2015. № 1. С. 5-9.
- 22.Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. Харків, 2015. № 24. С. 4–6.
- 23.Яцик І. С. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні гуманітарних дисциплін з метою виховання толерантності. *Вісник ВПІ*. Київ, 2010. Вип. 4. С. 114–118.
- 24.Akhyak and A. Indramawan. Improving the Students' English Speaking Competence through Storytelling: Study in Pangeran Diponegoro Islamic College (STAI) of Nganjuk, East Java, and Indonesia. *International Journal of Language and Literature*, vol. 1, no. 2, pp. 18-24, 2013.
- 25.Alderson J.C., C. Clapham, D. Wall Language Test Construction and Evaluation. Cambridge University Press, Cambridge, 2005, 310 p.
- 26.B. Lawrence, and S. Lentle-Keenan. Teaching beliefs and practice, institutional context, and the uptake of Webbased technology. *Distance Education*. Philadelphia, vol. 34. no. 1. pp. 4–20, 2013.
- 27.C. Gill. Oral communication in ESL through Improvisations. Playwriting and Rehearsals. *Advances in Language and Literacy Studies*, vol. 4, no. 1, pp. 35-40, 2013.
- 28.Cheng, L., Watanabe Y. Washback in Language Testing. Research Contexts and Methods. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Mahwah, New Jersey-London, 2018. 260 p.
- 29.Council of Europe. The Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.

- 30.D. L. Mitra, and S. C. Serriere. Student Voice in Elementary School Reform Examining Youth Development in Fifth Graders. *American Educational Research Journal*, Chicago. vol. 49, no. 4, pp. 743-774, 2012.
- 31.D. Zyngier. Reconceptualising risk: left numb and unengaged and lost in a no-man's-land or what (seems to) work for at-risk students. *International Journal of Inclusive Education*. London. vol. 15, no. 2, pp. 211-231, 2011.
- 32.E. J. Meyer. Transforming school cultures in Gender and Sexual Diversity in Schools. *Explorations of Educational Purpose*. Springer Nature. Dordrecht, pp. 121-139, 2010.
- 33.F. Dağ, E. Şumuer, and L. Durdu. Pre-Service Teachers' Perceptions and Experiences: Courses Based on the Active Learning Model and Environment. *Journal of Learning Spaces*, vol. 8, no. 2, pp. 41-56, 2019.
- 34.G. Ari. Speech training. M. Durmus and A. Okur (Eds.). In the Handbook of Teaching Turkish as a Foreign Language. Ankara: Grafiker Publishing, pp. 277-293, 2018.
- 35.G. Itayem. Using the iPad in language learning: Perceptions of college students. Doctoral dissertation. The University of Toledo, Toledo, OH, 2014. 69 p.
- 36.G. Potter, and F. Briggs. Children talk about their early experiences at school. *Australian Journal of Early Childhood*, vol. 28, no. 3, pp. 44-49, 2003.
- 37.G. Tum. Phonological problems encountered in multinational classrooms in teaching Turkish as a foreign language. H. U. *Journal of Education*, vol. 29, no. 2, pp. 255-266, 2014.
- 38.Gocer. Turkish special teaching methods. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2017.
- 39.Goodwyn A. English in the Digital Age. Information and Communication Technology (ICT) and the Teaching of English. Cassell, London and New York, 2020. 156 p.
- 40.H. Akyol. Turkish teaching methods. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2014. 143 p.

41. J. Atiyah, et al. Education on E-learning program versus Traditional Instruction for Undergraduate. *International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology*, vol. 2, no. 7, pp. 776-786, 2015.
42. J. Smyth and P. McInerney. Teachers in the middle: Reclaiming the wasteland of the Adolescent years of schooling. New York, USA: Peter Lang, 2007. 247 p.
43. J. W. Creswell. Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches. Thousand Oaks, CA: Sage, 2014. 270 p.
44. Jansen, B. The Big6™ in Middle School: Teaching Information and Communications Technology Skills. *Linworth Publishing, Inc.*, 2017. 226 p.
45. Juhana. Psychological factors that hinder students from speaking in English class. *J. of Education and Practice*, vol. 3, no. 12, pp. 100-110, 2012.
46. K. Pong. Learners' Anxieties on Posting Their Own Speeches on Youtube.com: Facilitative or Debilitative? *Colleđe English: Issues and Trends*, vol. 3, pp. 73-100, 2010.
47. K. Swartwelder, J. Murphy, and G. Murphy. The Impact of Text-Based and Video Discussions on Student Engagement and Interactivity in an Online Course. *Journal of Educators Online*, vol. 6, no. 1, pp. 1-7, 2019.
48. K. U. Isisag, and Ö. Demirel. The use of the Common European Framework of Reference for Languages on developing the speaking skills. *Education and Science*, vol. 35, no. 156, pp. 190-204, 2010.
49. M. A. Christison, and D. E. Murray. What English language teachers need to know. Vol. III: *Designing curriculum*. New York, NY: Routledge, 2014. 312 p.
50. Malinova A., Ivanova V. Automation of Electronic Testing Examination in English Language using DeTC. Plovdiv University "Paisii Hilendarski", *Scientific Works*, Vol. 38, Book 3, 2012. Mathematics, pp. 59-68.
51. Marzuki, J. A. Prayogo, and A. Wahyudi. Improving the EFL Learners' Speaking Ability through Interactive Storytelling. *Dinamika Ilmu*, vol. 16, no. 1, pp. 15-34. 2016.

- 52.N. Aykac. Principles and methods of teaching. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2016.
- 53.O. Demirel. Foreign language teaching. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2016.
54. P. O'Brien, and M. Lai. Student Voice: How can it help us to understand students' experiences of school? Assessment Symposium, Rutherford House, Wellington, New Zealand, 2011.
- 55.A. Popandova, E. Foreign Language Teaching. Ministry of Education and Science. 2010, Book 1.
- 56.R. David, S. M. Thang, and H. Azman. Accommodating Low Proficiency ESL Students' language. Learning Needs. Through an Online Writing Support System. e-Bangi, vol. 10, no. 1, p. 118, 2015.
- 57.R. Rusli, et al. Low Speaking Proficiency Among the Malaysian Undergraduates: Why and How? e-Prosiding Persidangan Antarabangsa Sains Sosial & Kemanusiaan 2018. pp. 678-689, 2018.
- 58.R. S. Dewi, U. Kultsum and A. Armadi. Using Communicative Games in Improving Students' Speaking Skills. *English Language Teaching*, vol. 10, no. 1, pp. 63-71, 2017.
- 59.S. Pradono, et al. A Method for Interactive Learning. *CommIT*, vol. 7, no. 2, pp. 46-48, 2013.
- 60.T. Türkben. The Effects of Interactive Teaching Strategies on Speaking Skills of Students Learning Turkish as a Second Language. *Journal of Language and Linguistic Studies*, vol. 15, no. 3, pp. 1011-1031, 2019.